

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu w Gołdapi
Nr ...../...../2024 z dnia ..... 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PROMOCJI ZATRUDNIENIA
ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY
W POWIECIE GOŁDAPSKIM
NA LATA 2024-2030**

Luty 2024

SPIS TREŚCI	Str.
Wstęp	4
Rozdział I Analiza lokalnego rynku pracy	8
1. Wprowadzenie	8
2. Poziom i stopa bezrobocia	9
3. Struktura bezrobocia	13
3.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku	14
3.2 Kobiety	15
3.3 Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	16
3.3.1 Bezrobotni do 30. roku życia	18
3.3.2 Bezrobotni powyżej 50. roku życia	19
3.3.3 Długotrwale bezrobotni	19
3.3.4 Osoby z niepełnosprawnościami	20
3.4 Mieszkańcy terenów wiejskich	21
3.5 Bezrobotni według wykształcenia	21
3.6 Bezrobotni według wieku	22
4. Oferty pracy oraz aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	23
5. Podsumowanie	28
Rozdział II Cele, działania oraz przewidywane efekty	30
Rozdział III Monitoring i sprawozdawczość	46
Zakończenie	47

WSTĘP

Opracowanie „Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy”, zwanego w dalszej części dokumentu Programem, jest wykonaniem postanowień art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 735 z późn. zm.), zgodnie z którym, wśród priorytetowych zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy wymienia się opracowanie i realizację programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Niniejszy Program łączy się ściśle z „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gołdapskim na lata 2021-2027”, przyjętą przez Radę Powiatu 24 czerwca 2021 r.

Program jest dokumentem informującym o tym, jak polityka zatrudnienia w powiecie gołdapskim odpowiada na wyzwania wynikające z priorytetów, celów i wytycznych szerszych dokumentów programowych, określających kształt europejskiej, krajowej i regionalnej polityki zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich. Wszystkie działania założone w niniejszym Programie i przewidziane do realizacji, odpowiadają jednemu z siedemnastu celów rezolucji pod nazwą: „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, przyjętej 25 września 2015 r. przez wszystkie 193 państwa członkowskie ONZ. Chodzi tutaj o cel ósmy: „Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnianie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi”. Z punktu widzenia zatrudnienia i rynku pracy, istotne są niektóre cele szczegółowe:

- do 2030 roku zapewnić pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich kobiet i mężczyzn, w tym dla ludzi młodych i osób niepełnosprawnych, zapewnić jednakowe wynagrodzenie za pracę o takiej samej wartości,
- chronić prawa pracownicze oraz promować bezpieczne środowisko pracy dla wszystkich pracowników, w tym pracowników-migrantów, w szczególności dla kobiet-migrantek i osób mających niepewne zatrudnienie.

Realizacja Programu może przyczynić się do osiągnięcia niektórych wskaźników z obszaru „Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki”, określonych w dokumencie „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, tj.:

- wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20-64 lata wyniesie 80% w 2030 r.,
- wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 20-24 lata wyniesie >60% w 2030 r.,
- wskaźnik zatrudnienia niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata wyniesie 32% w 2030 r.,
- wskaźnik zatrudnienia kobiet z najmłodszym dzieckiem do 5 lat wyniesie 70% w 2030 r.,
- wiek wejścia na rynek pracy wyniesie 21 lat w 2030 r.

Program jest zgodny również z celami określonymi w następujących dokumentach:

- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2023,

- Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku,
- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2023 rok.
- program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027.

„Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy”, na poziomie lokalnym, stanowi również realizację priorytetów w sferze społecznej, zawartych w Strategii Rozwoju Powiatu Gołdapskiego, a w szczególności działań na rzecz podniesienia jakości usług oferowanych przez urząd pracy.

Treść i struktura Programu określa preferowane projekty lokalne, kierunki działań, a także priorytetowe grupy adresatów ewentualnego wsparcia. Mając świadomość skali trudności związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych, w szczególności dotyczących bezrobocia, które nadal jest jednym z problemów mieszkańców powiatu gołdapskiego, przyjęto realizację Programu na lata 2024-2030. Horyzont czasowy realizacji Programu wykracza poza okres obowiązywania „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gołdapskim”. Wynika to z doświadczenia, które pozwala przypuszczać, że najprawdopodobniej rok 2028, jako pierwszy po zakończeniu perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, może okazać się okresem przejściowym z powodu braku zatwierdzonych dokumentów, w oparciu o które można będzie w pełnym zakresie aktywizować klientów PUP. Ponadto zgodnie z zasadą n+2, która jedną z podstawowych reguł zarządzania finansowego funduszami pomocowymi Unii Europejskiej, ostatnie konkursy dotacyjne będą rozstrzygnięte do końca 2027 roku, ale Unia pozwala na rozliczenie projektów najpóźniej na 2 lata od zamknięcia okresu dotacyjnego. Okres obowiązywania programu będzie tożsamy z okresem, na jaki uchwalono strategię rozwoju regionu, tj. dokumentem pod nazwą „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”. Głównym celem Strategii województwa jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, przy czym z punktu widzenia Programu największe znaczenie ma spójność społeczna, rozumiana między innymi jako tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości (oferta kierowana przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność oraz otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji). Cele Programu uwzględniają założenia Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, dotyczące m.in. transformacji cyfrowej, niekorzystnych trendów demograficznych w Polsce, czy usprawnienia działania administracji publicznej.

Program nie pozostaje obojętny na obecność cudzoziemców przebywających na terenie powiatu gołdapskiego, których liczba znacznie wzrosła po wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Rok 2023 przyniósł wiele zmian w prawie imigracyjnym w Polsce, które miały wpływ na sytuację cudzoziemców przebywających i pracujących na terytorium RP, a także na polskich pracodawców zatrudniających obywateli innych państw. Zmiany te były spowodowane zarówno koniecznością dostosowania się do warunków pandemii COVID-19, jak i dążeniem do uproszczenia oraz

usprawnienia procedur legalizacji pracy i pobytu cudzoziemców. Jednym z kluczowych wydarzeń w 2023 roku było uchylene specjalnych rozwiązań dla cudzoziemców wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19, które przedłużały z mocy prawa okresy ważności zezwoleń na pobyt, wiz krajowych i terminy na złożenie wniosków o udzielenie zezwolenia pobytowego. Oznaczało to, że cudzoziemcy, którzy chcieli pozostać w Polsce, musieli odpowiednio wcześniej złożyć właściwe wnioski o uzyskanie zezwolenia na pobyt czasowy lub stały. Drugim istotnym wydarzeniem w 2023 roku była nowelizacja ustawy o cudzoziemcach, która miała na celu ułatwienie i przyspieszenie procesu legalizacji pracy cudzoziemców na terytorium RP, a także zwiększenie kontroli i sankcji za nielegalne zatrudnianie obywateli innych państw. Zmiany w prawie imigracyjnym miały znaczący wpływ na rynek pracy w Polsce, który w dużej mierze opiera się na pracownikach cudzoziemcach, zwłaszcza z Ukrainy. Zmiany miały na celu ułatwienie i usprawnienie procesu legalizacji pracy i pobytu cudzoziemców, co mogło zachęcać do podejmowania legalnego zatrudnienia w Polsce. Z drugiej strony zmiany te wprowadziły także nowe wymagania i ograniczenia dla pracodawców zatrudniających cudzoziemców, takie jak obowiązek zgłaszania zatrudnienia cudzoziemców do systemu teleinformatycznego, możliwości zapewnienia cudzoziemcom zakwaterowania, wyżywienia i dowozu do pracy, obowiązek przestrzegania minimalnych stawek wynagrodzenia. Pracodawcy musieli liczyć się z ryzykiem kontroli i sankcji karnych grożących za nieprzestrzeganie przepisów prawa imigracyjnego. Warto także zwrócić uwagę na rosnący trend delegowania z Polski cudzoziemców do innych krajów UE i Wielkiej Brytanii, który obserwowano w 2023 r. Należy więc oczekiwać, że w następnych latach prawo imigracyjne w Polsce będzie nadal ewoluować i dostosowywać się do zmieniającej się rzeczywistości społecznej i gospodarczej, dlatego Program przewiduje działania dotyczące cudzoziemców mieszkających w powiecie.

Realizacja Programu stanowić będzie rozwinięcie zapisów „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gołdapskim”, dotyczących aktywizacji rynku pracy i problemu bezrobocia oraz promocji przedsiębiorczości. Cele Programu są następujące:

1. Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych,
2. Wzrost liczby przedsiębiorstw zdolnych do funkcjonowania na rynku i tworzenia nowych miejsc pracy,
3. Tworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich w zgodzie z potrzebami rynku pracy.
4. Wyrównywanie szans na rynku pracy i aktywne włączenie,
5. Pozyskanie środków finansowych na aktywizację bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących,
6. Wspieranie działań na rzecz wzrostu mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców powiatu gołdapskiego,
7. Profesjonalny i nowoczesny urząd – zwiększenie efektywności oraz jakości świadczonych usług.

„Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w Powiecie Gołdapskim na lata 2024-2030”, został opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy

w Gołdapi, we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie Starostwem Powiatowym w Gołdapi. Zapoznali się z nim również członkowie Powiatowej Rady Rynku Pracy. Projekt Programu, wraz z formularzem zgłaszania uwag, był przekazany ośrodkom pomocy społecznej, funkcjonującym na terenie powiatu, a także został udostępniony na stronie internetowej PUP w Gołdapi w celu przekazania ewentualnych uwag co do jego treści wraz z propozycjami zmian.

ROZDZIAŁ I

ANALIZA LOKALNEGO RYNKU PRACY

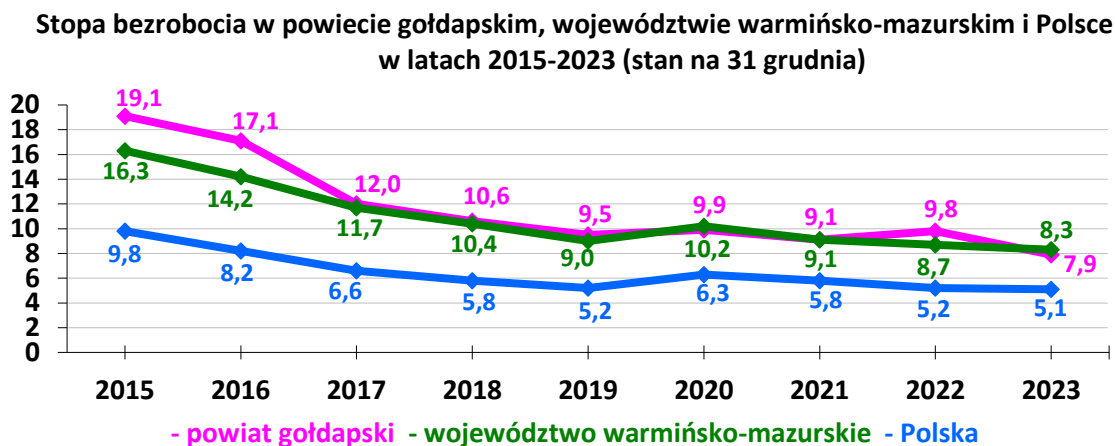
1. Wprowadzenie

Powiat gołdapski utworzono 1 stycznia 2002 r. na mocy decyzji Rady Ministrów z dnia 31 maja 2001 r. Tworzą go 3 gminy: Gołdap, Dubeninki oraz Banie Mazurskie, które wchodziły w skład dawnego powiatu gołdapskiego, funkcjonującego od 1945 r. do 1 czerwca 1975 r. Powiat leży na krańcu województwa warmińsko-mazurskiego, w północno-wschodniej jego części, od strony północnej graniczy z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, natomiast od wschodu – z powiatem suwalskim województwa podlaskiego. Pierwsze lata istnienia powiatu gołdapskiego zapisały się czołowym, zarówno w kraju, jak i województwie, miejscem ze względu na bardzo wysoką stopę bezrobocia, oznaczającą duże trudności w znalezieniu pracy. Przyczyną takiej sytuacji w dużym stopniu był dominujący udział rolnictwa i braku zatrudnienia na wsi, położenie powiatu na skraju europejskich powiązań gospodarczych, mała atrakcyjność inwestycyjna dla kapitału zewnętrznego, brak dużych, prężnych przedsiębiorstw mogących zatrudnić liczną załogę. Negatywny wpływ na sytuację na lokalnym rynku miała likwidacja PGR-ów oraz innych przedsiębiorstw państwowych, a także procesy restrukturyzacyjne z początku lat 90. Mimo upływu lat, skutki minionych wydarzeń wciąż dają o sobie znać. Mieszkańcy powiatu gołdapskiego mają utrudniony dostęp do źródeł finansowania, które umożliwiłyby rozpoczęcie działalności gospodarczej – wiele osób ma pomysł na prowadzenie własnego przedsiębiorstwa działalności gospodarczej, ale nie dysponuje środkami niezbędnymi do jego uruchomienia lub nie spełnia warunków, by otrzymać wsparcie z zewnątrz. Wielu klientom PUP brakuje motywacji do podjęcia aktywności zawodowej, bardzo widoczne jest to wśród długotrwale bezrobotnych. Osoby te nie pracują od kilku, a nawet kilkunastu lat, często mają duże doświadczenie, ale nie wierzą we własne siły. Spora grupa jest zniechęcona niepowodzeniami, nie widzi wyjścia z obecnej sytuacji, czuje się wyrzucona poza nawias, nie nadąża za postępem technologicznym, nie posiada wystarczających umiejętności cyfrowych, by odnaleźć się w elektronicznej rzeczywistości. Dodatkowo niejednokrotnie zmagają się z poważnymi dolegliwościami zdrowotnymi, które często nie są leczone, a tym samym pogarszają komfort życia i zmniejszają aktywność. Problemem, chociaż nie tak dużym jak jeszcze kilka lat temu, jest brak lub posiadanie nieaktualnych kwalifikacji. Doskwiera on głównie młodzieży, długotrwale bezrobotnym oraz osobom po 50. roku życia. Grupa ta bywa pomijana przez pracodawców właśnie ze względu na brak umiejętności i uprawnień. Bariery są także brakiem doświadczenia zawodowego, gdyż pracodawcy preferują zatrudnianie osób z doświadczeniem. Sytuacja kobiet jest jeszcze trudniejsza, ponieważ są one mniej dyspozycyjne ze względu na zajmowanie się domem i dziećmi. Obowiązki rodzinne często uniemożliwiają im powrót do aktywności zawodowej, zwłaszcza po przerwie spowodowanej urodzeniem dziecka. Ponadto, w porównaniu do wysokości otrzymywanych świadczeń związanych z pozostawaniem bez zatrudnienia i wychowywaniem dzieci, wynagrodzenie za pracę

jest mało atrakcyjne, koszt oddania dziecka do żłobka lub przedszkola przekracza finansowe możliwości rodziny, co skutecznie zniechęca do wyjścia z zawodowej bezczynności. Podobnie rzecz ma się z bezrobotnymi, którzy opiekują się zależnymi od nich osobami – zapewnienie opieki jest na tyle kosztowne, że nie da się go pokryć z otrzymanej pensji. Poważnym problemem osób pozostających bez zatrudnienia jest wykluczenie komunikacyjne – niedopasowane godziny kursowania lub brak publicznego transportu powoduje, że osoby nie są w stanie dotrzeć do pracy. Nie każdy posiada prawo jazdy oraz własny, sprawny samochód, by przemieszczać się niezależnie od kursującego autobusu, a należy podkreślić, że wiele miejscowości znajdujących się na terenie powiatu gołdapskiego leży poza trasą jakiegokolwiek środka zbiorowego transportu. Sytuacja na rynku znacznie się zmieniła na przestrzeni ostatnich lat. Problematyczny stał się brak chęci do pracy – coraz częściej zatrudniający są jednak skłonni przyjąć do pracy kogoś bez przygotowania, byle kandydat w ogóle był zainteresowany wykonywaniem tej pracy i chciał się uczyć zawodu poprzez wypełnianie powierzonych mu zadań.

2. Poziom i stopa bezrobocia

Przez kilka lat od momentu swego powstania, powiat gołdapski, ze względu na bardzo wysoką stopę bezrobocia, zajmował czołowe miejsce zarówno w kraju, jak i w województwie. Na przestrzeni lat sytuacja uległa znacznej poprawie – na koniec grudnia 2023 r. stopa bezrobocia stanowiła 41% wartości z początku funkcjonowania powiatu. Obrazuje to poniższy wykres.

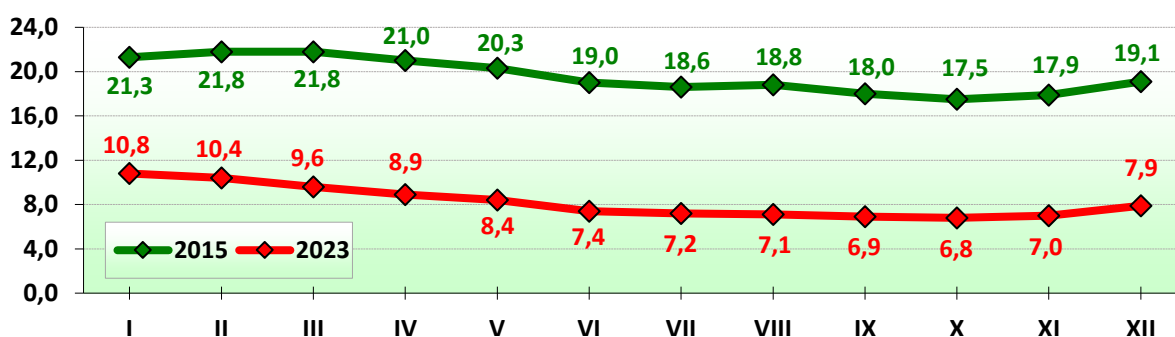
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano na koniec 2015 r. – było to 19,1%. W porównaniu do najniższego poziomu bezrobocia na koniec grudnia 2023 r., różnica wyniosła aż 11,2 pkt. proc. Stopa bezrobocia i jej poziom nierozzerwalnie związany jest z liczbą osób zarejestrowanych w ewidencji PUP. Wykres pokazuje, na koniec 2015 r. stopa bezrobocia w powiecie była o 9,3 pkt. proc. wyższa w porównaniu do kraju, podczas gdy na koniec grudnia 2023 r. było to już tylko 2,8

pkt. proc. więcej, niż w kraju. W porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego, odsetek bezrobotnych w powiecie gołdapskim na koniec 2015 r. był wyższy o 6,5 pkt. proc., natomiast w 2023 r. zanotowano wartość o 0,4 pkt. proc. niższą.

Na 31.12.2023 r. stopa bezrobocia w powiecie gołdapskim wynosiła 7,9%. Odsetek bezrobotnych w skali województwa warmińsko-mazurskiego wynosił 8,3%, z kolei w kraju – 5,1%. Powiat gołdapski znalazł się za 132 powiatami w kraju, a także za następującymi 15 powiatami w województwie: bartoszyckim (17,3%), kętrzyńskim (16,4%), braniewskim (14,4%), oleckim (13,3%), działdowskim (12,5%), elbląskim (12,5%), węgorzewskim (12,4%), piskim (12,1%), etckim (10,7%), nowomiejskim (10,4%), lidzbarskim (10,3%), giżyckim (9,0%), szczycieńskim (8,8%), ostródzkim (8,5%), a także mrągowskim (8,4%). W porównaniu do grudnia 2015 r. obserwujemy zmniejszenie odsetka bezrobotnych o 11,2 punktu procentowego.

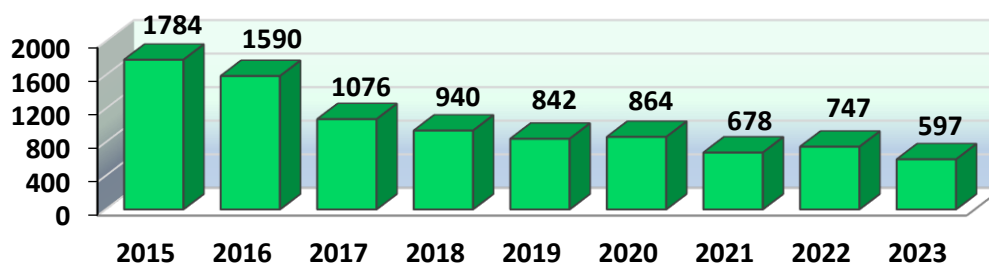
Stopa bezrobocia w powiecie gołdapskim w poszczególnych miesiącach 2015 i 2023 r.

Źródło: <http://stat.gov.pl>.

Stopa bezrobocia i jej poziom nierozdzielnie związane są z liczbą osób zarejestrowanych w ewidencji PUP.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gołdapi w latach 2015-2023 (stan na koniec grudnia)

Źródło: Sprawozdania MPiPS-01.

Jak pokazuje zamieszczony powyżej wykres, liczba klientów figurujących w ewidencji urzędu na koniec grudnia zmniejszała się sukcesywnie od 2015 r. do 2019 r. Rok 2020 upłynął pod znakiem pandemii COVID-19, co znalazło odzwierciedlenie w liczebności osób zarejestrowanych w PUP. Mimo trwającej pandemii i znacznego wyhamowania gospodarki zarówno w Polsce, jak

i innych krajach dotkniętych COVID-19, na koniec 2021 r. liczba bezrobotnych znów spadła. Rok 2022 zakończył się zwiększeniem grupy zarejestrowanych, przy czym wybuch wojny w Ukrainie nie miał tu znaczącego wpływu. Grudzień 2023 r. zapisał się ponownym spadkiem bezrobocia, kiedy to w rejestrze PUP w Gołdapi było zarejestrowanych 597 osób. Była to liczba najniższa na przestrzeni ostatnich 9 lat i stanowiła 33,5% grupy bezrobotnych figurujących 31.12.2015 r. Różnica między najgorszym i najlepszym rokiem wyniosła 1187 osób.

Na 31 grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 597 bezrobotnych, w tym 342 kobiety (57,3% wszystkich zarejestrowanych). W porównaniu do 2015 r., liczba ta zmniejszyła się o 1187 osób, tj. o 66,5 pkt. proc. Grupa kobiet figurujących w ewidencji PUP zmniejszyła się o 735 osób (68,2 pkt. proc.). Spośród ogólnej liczby bezrobotnych 58,3% (348 osób, w tym 204 kobiety) stanowili mieszkańcy terenów wiejskich.

Bezrobotni wg gmin – porównanie liczby osób zarejestrowanych w 2015 i 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych					
	Stan na dzień 31.12.2015 r.		Stan na dzień 31.12.2023 r.		Wzrost/spadek (+) (-)	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
	1	2	3	4	3 - 1	4 - 2
Gmina Gołdap	1215	748	392	229	-823	-519
Gmina Banie Mazurskie	335	181	109	47	-226	-134
Gmina Dubeninki	234	148	96	66	-138	-82
OGÓŁEM	1784	1077	597	342	-1187	-735

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01.

Najliczniejszą grupę (392 osoby, a więc 65,7%) stanowili bezrobotni mieszkańcy gminy Gołdap, przy czym kobiety stanowiły tutaj 58,4% (229 osób). Bezrobotni z gminy Banie Mazurskie stanowili 18,3% ogółu zarejestrowanych (109 osób, w tym 47 kobiet stanowiących 43,1%), z kolei z gminy Dubeninki – 16,1% (96 osób, w tym 66-osobowa grupa kobiet, tj. 68,8% bezrobotnych mieszkańców tej gminy). Wśród mieszkańców wszystkich gmin powiatu zanotowano spadek liczby bezrobotnych figurujących w ewidencji. Największy spadek procentowy miał miejsce w gminie Banie Mazurskie (o 74,0 pkt. proc., tj. o 134 osoby), na drugim miejscu znalazła się gmina Gołdap (o 69,4 pkt. proc., tj. 519 osób), natomiast na trzecim gmina Dubeninki (spadek o 55,4 pkt. proc., tj. o 82 osoby).

Od początku 2023 r. w ewidencji PUP w Gołdapi zarejestrowano 1131 osób (w tym 627 kobiet), a więc o 1567 mniej, niż w 2015 r. Najwięcej bezrobotnych włączono do rejestru w styczniu (166 osób), a najmniej w sierpniu (59 osób). Statusu bezrobotnego pozbawiono łącznie 1281 osób (w tym 715 kobiet). W porównaniu do 2015 r., liczba bezrobotnych wyłączonych z ewidencji zmniejszyła się o 1624 osoby. Najwięcej bezrobotnych wyrejestrowano w czerwcu 2023 r. – 156 osób, a najmniej w listopadzie – 70 osób.

Analiza płynności bezrobotnych, obejmująca rejestracje oraz wyłączenia z ewidencji wskazuje, iż odpływ klientów PUP w Gołdapi w 2023 r. był o 13,3 pkt. proc. wyższy od napływu. Taka sytuacja miała miejsce wśród wszystkich pięciu monitorowanych grup klientów, przy czym najkorzystniejszą zaobserwowano w grupie długotrwale bezrobotnych, ponieważ wykreślonych było o 35,7 pkt. proc. więcej, niż rejestracji. Najmniej korzystnie wypadły osoby do 25. roku życia – tutaj odpływ był o 6,5 pkt. proc. większy od napływu bezrobotnych.

W 2015 r. odpływ klientów PUP był o 7,7 pkt. proc. wyższy od napływu. Taka sytuacja miała miejsce wśród czterech z pięciu monitorowanych grup, a najkorzystniejszą zaobserwowano wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi, ponieważ wykreślonych było o 10,2 pkt. proc. więcej, niż rejestracji. Jedyną grupę, w której odpływ był mniejszy od napływu stanowiły osoby powyżej 50. roku życia – wykreślonych było tu o 1,5 pkt. proc. mniej, niż rejestracji.

Napływ i odpływ bezrobotnych w 2015 i 2023 r.

Wyszczególnienie	Napływ bezrobotnych		Odpływ bezrobotnych		Płynność bezrobocia (odpływ – napływ)			
	2015	2023	2015	2023	2015		2023	
1	2	3	4	5	4-2		5-3	
Ogółem bezrobotni	2698	1131	2905	1281	+207	+7,7%	+150	+13,3%
<i>z tego:</i>								
zamieszkali na wsi	1428	539	1573	656	+145	+10,2%	+117	+21,7%
bezrobotni w wieku do 30 lat	1173	358	1236	411	+63	+5,4%	+53	+14,8%
bezrobotni w wieku do 25 lat	728	215	752	229	+24	+3,3%	+14	+6,5%
bezrobotni w wieku powyżej 50 lat	551	249	543	279	-8	-1,5%	+30	+12,0%
długotrwale bezrobotni	1168	280	1250	380	+82	+7,0%	+100	+35,7%

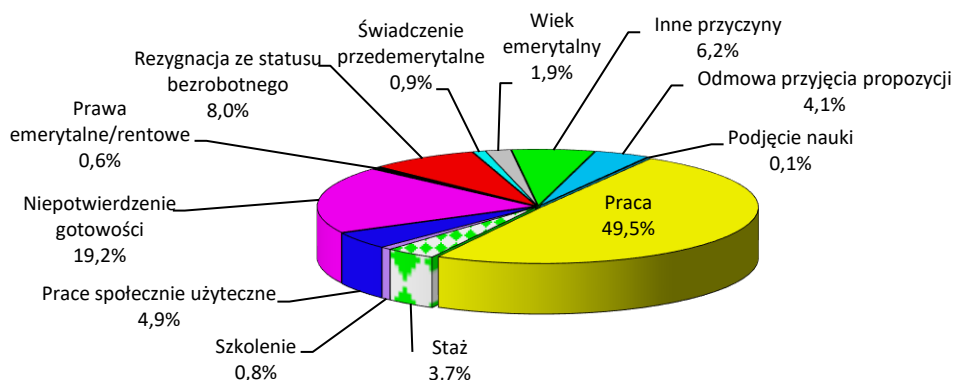
Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

Jak pokazuje tabela zamieszczona powyżej, w 2023 r. status bezrobotnego utraciło łącznie 1281 osób. Najliczniejszą grupę (634 osoby) stanowili klienci wyłączeni z powodu podjęcia pracy. Pozostałych bezrobotnych (647) wykreślono z innych przyczyn:

- rozpoczęcie szkolenia – 10 osób,
- rozpoczęcie stażu – 48 osób,
- rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – 63 osoby,
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy – 53 osoby,
- niepotwierdzenie gotowości do pracy – 246 osób,
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego – 103 osoby,
- podjęcie nauki – 1 osoba,
- osiągnięcie wieku emerytalnego – 24 osoby,
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych – 8 osób,
- nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego – 12 osób,

➤ inne – 79 osób.

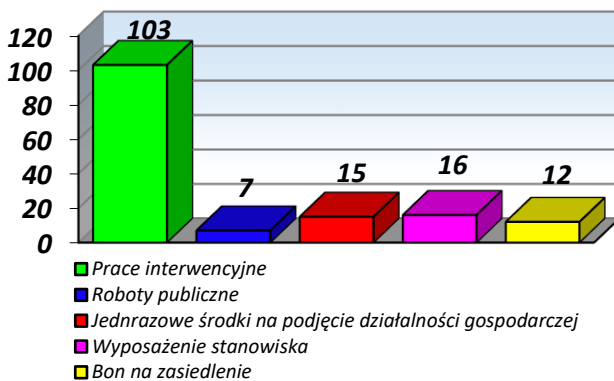
Odpyły bezrobotnych w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

Wyłączenia z powodu podjęcia pracy stanowiły 49,5% wszystkich wykreśleń bezrobotnych (634 osoby), jakie miały miejsce w 2023 r. Prawie jedną czwartą bezrobotnych (24,1%, czyli 153 osoby, w tym 96 kobiet), zatrudniono na stanowiskach subsydiowanych.

Podjęcia pracy subsydiowanej wśród bezrobotnych w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

Najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni, którzy rozpoczęli prace interwencyjne (67,3%), natomiast najmniej osób skorzystało z robót publicznych (4,6%).

3. Struktura bezrobocia

Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mieli poprzednio pracujący (90,8%, co oznacza spadek o 1,8 pkt. proc. w porównaniu do 2015 r.) Najmniejszy udział przypadł cudzoziemcom (0,2%, czyli o 0,1 pkt. proc. mniej, niż w 2015 r.).

Bezrobotni na koniec 2015 i 2023 r.

Wyszczególnienie		Stan na			
		31.12.2015 r.		31.12.2023 r.	
		Liczba	% ogółu	Liczba	% ogółu
Bezrobotni ogółem		1784	100,0	597	100,0
w tym:	kobiety	1077	60,4	342	57,3
	zamieszkali na wsi	1052	59,0	348	58,3
	z prawem do zasiłku	283	15,9	121	20,3
	poprzednio pracujący	1562	87,6	542	90,8
	w tym: zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	98	5,5	6	1,0
	dotychczas niepracujący	222	12,4	55	9,2
	cudzoziemcy	5	0,3	1	0,2
	w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	77	4,3	30	5,0
	bez kwalifikacji zawodowych	632	35,4	175	29,3
	bez doświadczenia zawodowego	150	20,1	104	17,4
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	361	20,2	123	20,6
	będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	1615	90,5	496	83,1
	do 30. roku życia	488	27,4	136	22,8
	w tym: do 25 lat	270	15,1	75	12,6
	długotrwale bezrobotni	1120	62,8	286	47,9
	powyżej 50. roku życia	563	31,6	194	32,5
	korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	244	13,7	42	7,0
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia	387	21,7	124	20,8	
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia	10	0,6	6	1,0	
niepełnosprawni	140	7,8	60	10,1	

Źródło: Sprawozdanie MRIPS-01.

Największy wzrost udziału w ogólnej liczbie zarejestrowanych dotyczył klientów posiadających prawo do zasiłku dla bezrobotnych (o 4,4 pkt. proc. w porównaniu do końca roku 2015) Największy spadek nastąpił wśród zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (o 14,9 pkt. proc.).

3.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku

Na 31.12.2023 r. zarejestrowanych było 121 osób z prawem do zasiłku, które stanowiły 20,3% ogółu bezrobotnych. W grupie tej znalazły się 73 kobiety (60,3%). W stosunku do grudnia 2015 r. roku liczba pobierających zasiłek zmniejszyła się o 162 osoby, natomiast wśród kobiet – o 69 osób. Udział klientów z zasiłkiem w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 4,4 pkt. proc.

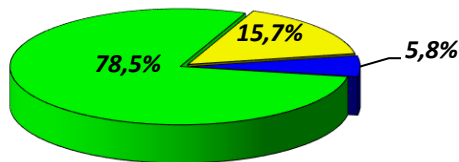
Bezrobotni a prawo do zasiłku wg gmin

Wyszczególnienie	31.12.2015 r.		31.12.2023 r.		Wzrost/spadek (+) (-)	
	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
	1	2	3	4	3-1	4-2
Gmina Gołdap	210	111	95	58	-115	-53
Gmina Banie Mazurskie	47	20	19	10	-28	-10
Gmina Dubeninki	26	11	7	5	-19	-6
OGÓŁEM	283	142	121	73	-162	-69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-01.

Mieszkańcy wsi posiadający prawo do zasiłku (55 osób) stanowili 15,8% bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie, a jednocześnie 45,5% wszystkich klientów PUP z zasiłkiem. W porównaniu do 2015 r., liczba osób mieszkających na wsi, uprawnionych do tego świadczenia, spadła o 85.

Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w poszczególnych gminach powiatu gołdapskiego (stan na 31.12.2023 r.)

■ gmina Gołdap ■ gmina Banie Mazurskie ■ gmina Dubeninki

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdań MRPiPS-01.

Najwięcej bezrobotnych uprawnionych do zasiłku mieszkało w gminie Gołdap (95 osób), przy czym kobiety stanowiły tu 61,1% (58 osób). Na drugiej pozycji znalazła się gmina Banie Mazurskie (19 osób, w tym 10 kobiet stanowiących 52,6%), natomiast na trzecim miejscu uplasowała się gmina Dubeninki (7 bezrobotnych, w tym 5 kobiet, których udział osiągnął 71,4%).

3.2 Kobiety

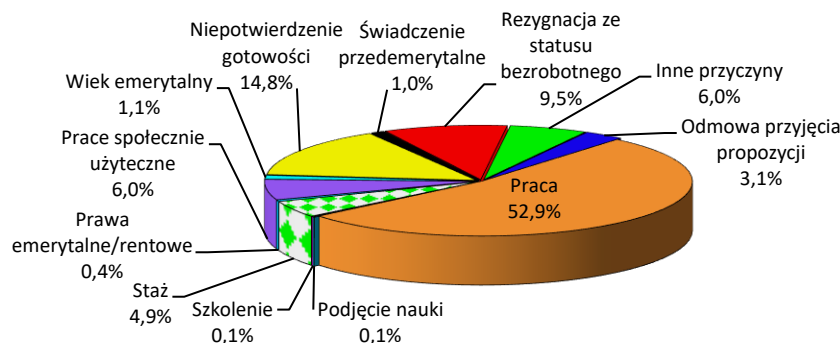
Kobiety zarejestrowane na koniec 2023 r. (342 osoby) stanowiły 57,3% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do 2015 r., liczba kobiet zmniejszyła się o 735 osób, natomiast ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych spadł o 3,1 pkt. proc. Bezrobotne kobiety z terenów wiejskich (204 osoby) stanowiły 58,6% ogólnej liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi oraz 59,6% wszystkich kobiet zarejestrowanych w powiecie. Prawo do zasiłku posiadały 73 kobiety (tj. 21,3%), w tym 34 mieszkanki terenów wiejskich, które stanowiły 16,7% wszystkich kobiet mieszkających na wsi, a jednocześnie 46,6% wszystkich kobiet z powiatu gołdapskiego, uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych.

W 2023 r. zarejestrowano 627, natomiast wyłączono z ewidencji 715 kobiet, przy czym 378 z nich podjęło zatrudnienie, co stanowiło 59,6% wszystkich podjęć pracy w powiecie. Pozostałych 337 kobiet zostało pozbawionych statusu bezrobotnej z następujących przyczyn:

- rozpoczęcie szkolenia – 1 osoba,
- rozpoczęcie stażu – 35 osób,
- rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – 43 osoby,
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy – 22 osoby,
- niepotwierdzenie gotowości do pracy – 106 osób,
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego – 68 osób,
- podjęcie nauki – 1 osoba,
- osiągnięcie wieku emerytalnego – 8 osób,
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych – 3 osoby,
- nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego – 7 osób,
- inne – 43 osoby.

Wyłączenia bezrobotnych kobiet w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRIPS-01.

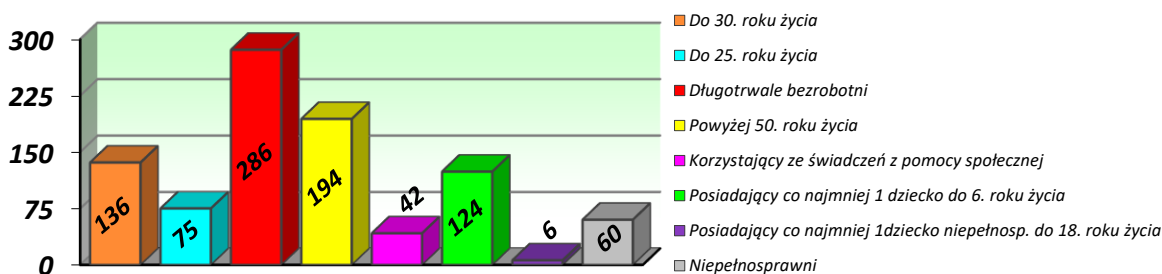
Zatrudnienie subsydiowane rozpoczęło 96 kobiet, co stanowiło 25,4% wszystkich wykreśleń z powodu podjęcia pracy wśród mieszkanek powiatu, a jednocześnie 62,7% pracy subsydiowanej (74 – prace interwencyjne, 1 – roboty publiczne, 8 – jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 5 – wyposażenie stanowiska pracy, 8 – bon na zasiedlenie).

3.3 Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotni wymienieni w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowili 83,1% ogółu (496 osób, w tym 294 kobiety) zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu gołdapskiego. W porównaniu do 2015 r. grupa ta zmniejszyła się o 1119 bezrobotnych, a jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych spadł o 7,4 pkt. proc. Należy tutaj zaznaczyć,

że jedna osoba może jednocześnie spełniać kilka warunków i zaliczać się do różnych kategorii. Oznacza to, że np. długotrwale bezrobotny w wieku do 30 lat, korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej, wychowuje co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia i posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

**Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy
(stan na 31.12.2023 r.)**

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

Wśród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, najliczniej reprezentowane były osoby długotrwale bezrobotne (286, czyli 57,7% wszystkich klientów PUP zaliczanych do osób wymienionych w art. 49 ustawy). Kobiety stanowiły tutaj 59,8% (171 osób).

Najmniej liczną grupę stanowiły osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia, tj. 6 bezrobotnych (1,2%, w tym 5 kobiet). Najwięcej osób wymienionych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia figurowało w ewidencji PUP powyżej 24 miesięcy (109 bezrobotnych, tj. 22,0% omawianej grupy), natomiast najmniej (57 osób, czyli 11,5%) było klientów zarejestrowanych od 3 do 6 miesięcy.

Jeżeli chodzi o wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które miały przynajmniej 25, ale nie ukończyły 35 lat (107 osób, tj. 21,6%). Najmniej liczna była grupa najstarszych bezrobotnych, tj. w wieku przynajmniej 60 lat (53 osoby, czyli 10,7%, a także 100% ogółu klientów w tym wieku).

Klienci w szczególnej sytuacji na rynku pracy charakteryzowali się niskim wykształceniem, ponieważ osoby z dyplomem wyższej uczelni stanowiły 6,7% (33 osoby), natomiast najwięcej było bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym lub niższym – 174 osoby (35,1%), a więc 84,5% wszystkich klientów PUP o takim samym wykształceniu.

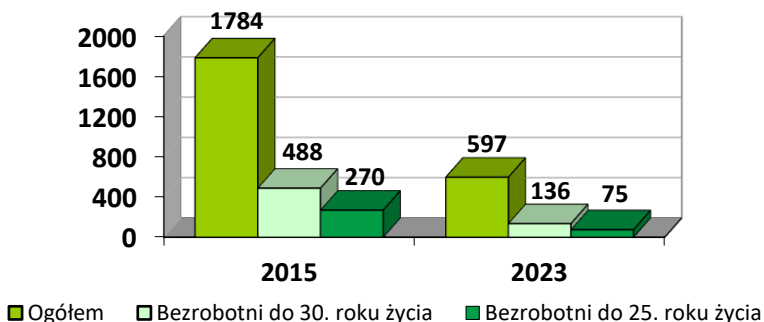
Biorąc pod uwagę staż pracy bezrobotnych widać, że najwięcej było osób, których doświadczenie zawodowe wynosiło od 1 do 5 lat (151 bezrobotnych), a ich udział wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy osiągnął 30,4%, natomiast w grupie wszystkich osób o takim samym stażu – 86,3%. Najmniej było bezrobotnych z przynajmniej 30-letnim stażem, a ich udział wyniósł 3,4% klientów wyszczególnionych w art. 49 ustawy (17 osób, a jednocześnie 100% wszystkich osób legitymujących się stażem pracy wynoszącym 30 i więcej lat.

3.3.1 Bezrobotni do 30. roku życia

Bezrobotni, którzy nie ukończyli 30 lat są jedną z grup, która znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyszczególnia się tutaj jeszcze podgrupę, którą tworzą bezrobotni do 25. roku życia. Poprzez udzielenie profesjonalnego wsparcia bezrobotnym w wieku do 30 lat, PUP chce zapobiec sytuacji, kiedy to młodzież nie może odnaleźć się na rynku pracy. Dzięki programom rynku pracy, m.in. współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, pilotażowi, młodzi klienci urzędu nabyli umiejętności poruszania się po rynku pracy, zdobyli pierwsze doświadczenie zawodowe, poprzez podkreślanie korzyści płynących z włączenia młodzieży w szeregi pracowników, zachęcano pracodawców do zatrudniania młodych ludzi. Nowo rejestrujący się najmłodszy klienci objęci byli nauką samodzielności poszukiwania pracy, poznali techniki autoprezentacji, nauczyli się przygotowywać dokumenty aplikacyjne, podczas spotkań z doradcami zawodowymi mieli szansę poznać swoje mocne strony i predyspozycje.

Na koniec 2023 r. ewidencji PUP zarejestrowanych było 136 bezrobotnych w wieku do 30 lat, z których 69,1% to kobiety (94 osoby). Znalazło się tutaj 75 osób do 25. roku życia, które stanowiły 55,1%. Kobiety stanowiły 69,3% wszystkich bezrobotnych do 25 lat. W porównaniu do 2015 r. liczba klientów w wieku do 30 lat zmniejszyła się o 352 bezrobotnych, a w przypadku osób przed 25. rokiem życia spadek wyniósł 195 zarejestrowanych.

Udział bezrobotnych do 30. i 25. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2015 i 2023 r.

Źródło: Opracowanie PUP w Gołdapi na podstawie danych własnych oraz sprawozdań MPiPS-01.

W 2023 r. zarejestrowało się 358 osób do 30. roku życia (w tym 225 kobiet), natomiast statusu bezrobotnego pozbawiono 421 osób (z tego 265 kobiet). Pracę podjęło 237 osób (w tym 149 kobiet), co stanowiło 56,3% wyłączonych z ewidencji. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu rozpoczęły 84 osoby, w tym 62 kobiety. Wśród osób do 25 lat sytuacja przedstawiała się następująco: zarejestrowało się 215 osób (w tym 136 kobiet), wykreślono 229 osób (w tym 139 kobiet), pracę rozpoczęło 130 bezrobotnych (w tym 79 kobiet), a więc 56,8% wyłączonych z ewidencji, natomiast na aktywne formy skierowano 44 osoby (w tym 30 kobiet).

3.3.2 Bezrobotni powyżej 50. roku życia

Kolejną kategorią bezrobotnych, która wymaga szczególnie uważnego traktowania są osoby powyżej 50. roku życia. Ze względu na preferencje pracodawców, którzy niezbyt chętnie zatrudniają osoby po 40 roku życia, należy wskazać zalety tych osób, których głównym atutem jest doświadczenie zawodowe, dzięki któremu osoba nie musi przyuczać się do zawodu – trzeba jedynie dać jej szansę, by mogła wykazać się przy wypełnianiu obowiązków, które powierzy jej pracodawca.

Na koniec 2023 r. w ewidencji urzędu pracy figurowały 194 osoby powyżej 50. roku życia, natomiast 79 z nich to kobiety (40,7%). W porównaniu do 2015 r. grupa ta zmniejszyła się o 369 osób, a jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,9 pkt. proc. W 2023 r. zarejestrowało się 249 bezrobotnych z tej grupy wiekowej, w tym 107 kobiet, a status bezrobotnego utraciło 279 osób (w tym 109 kobiet): pracę podjęło 110 osób (w tym 45 kobiet), a więc 39,4% wyłączonych z ewidencji. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu rozpoczęły 63 osoby, w tym 27 kobiet (w 2015 r. były to 132 osoby, w tym 71 kobiet).

3.3.3 Długotrwale bezrobotni

Kolejną grupą osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy są długotrwale bezrobotni, a więc osoby, które pozostają w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Również do tej grupy adresowanych było wiele form wsparcia, finansowanych nie tylko ze środków Funduszu Pracy, ale również Europejskiego Funduszu Społecznego. Podkreślić należy, że sytuacja tej grupy klientów PUP, pomimo zmniejszenia liczby zarejestrowanych, w dalszym ciągu jest niekorzystna, boryka się ona z wieloma problemami, z którymi nie potrafi sobie poradzić. W ramach programów, których beneficjentami były osoby długotrwale bezrobotne, chcieliśmy przeciwdziałać zepchnięciu na margines życia społecznego oraz zawodowego tych osób, a jednocześnie umożliwić im zdobycie dochodów, zapewnienie trwałego zatrudnienia, stworzyć możliwość przekwalifikowania. Wszelkie działania urzędu miały na celu ograniczenie długotrwałego bezrobocia oraz jego przyczyn poprzez reintegrację zawodową. Należy pamiętać, że aktywizacja tej grupy jest szczególnie trudna, ponieważ jej członkom brakuje motywacji, czują się bezradni, brakuje im samodzielności i wiary we własne siły, są zamknięci w sobie, obawiają się niepowodzenia i czują strach przed wszelkimi zmianami. Często charakteryzują się roszczeniową postawą, jednocześnie obwiniając wszystkie możliwe instytucje o pozostawanie w obecnej sytuacji. Sytuację pogarsza brak lub posiadanie nieaktualnych kwalifikacji, których nie da się wykorzystać na dzisiejszym rynku pracy. Dodatkowo osoby długotrwale bezrobotne zazwyczaj mają niewystarczający poziom kompetencji cyfrowych, które powodują, że wiele ofert pracy pozostaje poza ich zasięgiem.

Na koniec 2023 r. w ewidencji urzędu zarejestrowanych było 286 osób długotrwale bezrobotnych, w tym 171 kobiet (59,8%). W porównaniu do 2015 r. grupa ta zmniejszyła się o 834 osoby, a jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł aż o 14,9 pkt. proc. W ciągu całego 2023 roku zarejestrowało się 280 osób, w tym 165 kobiet, a status bezrobotnego utraciło 380 osób (w tym 246 kobiet): pracę podjęło 121 osób (w tym 83 kobiety), czyli 31,8% wyłączonych z ewidencji. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu rozpoczęło 88 osób (o 206 mniej, niż w 2015 r.), w tym 58 kobiet (w 2015 r. – 214).

3.3.4 Osoby z niepełnosprawnościami

Na koniec 2023 r. w ewidencji PUP figurowało 60 osób bezrobotnych (w tym 27 kobiet) posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Na koniec grudnia 2015 r. grupa ta liczyła 80 osób mniej (140 bezrobotnych, w tym 73 kobiety). W 2023 roku zarejestrowało się łącznie 99 bezrobotnych z niepełnosprawnościami, w tym 51 kobiet, natomiast status bezrobotnego utraciło 88 osób (w tym 46 kobiet): pracę podjęły 42 osoby (w tym 25 kobiet), czyli 47,7% wyłączonych z ewidencji. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu rozpoczęły 22 osoby, w tym 13 kobiet. Zmiany na rynku pracy w latach 90. ubiegłego wieku powodowały wzrost liczby osób mających prawne orzeczenie o niepełnosprawności. W wyniku restrukturyzacji gospodarki oraz lawinowo narastającego bezrobocia, jedną z metod rozładowania związanego z tym napięcia społecznego, było przechodzenie na wcześniejsze emerytury oraz renty inwalidzkie, które mogły być przyznawane po orzeczeniu o niezdolności do pracy. Dzisiaj, mimo posiadania orzeczenia, trudniej jest otrzymać świadczenie z ZUS. Osoby z niepełnosprawnościami chcące pracować zawodowo napotykają na bariery występujące nie tylko na rynku pracy. Dużą przeszkodą w dostępie do pracy są bariery funkcjonalne w miejscu zamieszkania, transportowe, edukacyjne, związane z dostępem do rehabilitacji zdrowotnej i społecznej. Przystąpienie Polski w 2004 r. do Unii Europejskiej polepszyło pozycję osób z niepełnosprawnościami zarówno w staraniach o godne i samodzielne życie, jak i w walce z przejawami dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, w art. 26 – „Integracja osób niepełnosprawnych” głosi: „Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności”. Istnieją przepisy, które bronią praw osób z niepełnosprawnościami, ale nie zawsze są one przestrzegane. Polskie prawo przewiduje szereg rozwiązań zachęcających pracodawców do zatrudniania osób z różnego rodzaju dysfunkcjami, jak również wachlarz kar za niestosowanie się do przepisów, ale nie są one wystarczające, by zapobiec dyskryminacji. Lata gorszego traktowania spowodowały, że część osób z niepełnosprawnościami cechuje postawa roszczeniowa i wygórowane wymagania nie tylko w stosunku do pracodawców, ale do społeczeństwa w ogóle. Zdarza się, że wykorzystują oni posiadane dysfunkcje, by nie podejmować aktywności zawodowej mimo braku zdrowotnych

przeciwwskazań. Na ogół jednak nie zaliczają się do trudnych klientów i są otwarci na oferowane im wsparcie.

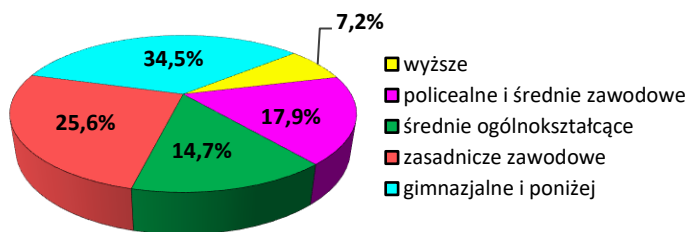
3.4 Mieszkańcy terenów wiejskich

Na 31.12.2023 r. w ewidencji urzędu zarejestrowanych było 348 mieszkańców terenów wiejskich, w tym 204 kobiety (58,6%). W 2015 r. takich osób było o 704 więcej, tj. 1052, w tym 648 kobiet (o 444 więcej). Udział tej grupy w ogólnej liczbie klientów PUP zmniejszył się o 0,7 pkt. proc. Przez cały 2023 r. zarejestrowało się 597 osób, z tego grupę 343 – osobową stanowiły kobiety, natomiast wykreślono 656 mieszkańców wsi (w tym 379 kobiet), przy czym z powodu podjęcia pracy – 310 osób (45,8%), w tym 186 kobiet. Aktywne formy podjęło 140 osób, w tym 88 kobiet, a zatrudnienie subsydiowane rozpoczęło 20,0% (62 osoby) wszystkich bezrobotnych mieszkańców wsi podejmujących pracę: 36 osób – prace interwencyjne, 5 – roboty publiczne, 8 – podjęcie działalności gospodarczej po otrzymaniu dotacji, 9 – refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia, 4 – bon na zasiedlenie). W 2015 r. zaktywizowano 351 osób, w tym 212 kobiet.

3.5 Bezrobotni według wykształcenia

Statystyki pokazują, że bezrobotni zarejestrowani w PUP w Gołdapi byli słabo wykształceni. Na koniec 2023 r. najliczniejsza była grupa klientów posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe – 206 osób, co stanowiło 34,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (o 0,5 pkt. proc. więcej, niż w 2022 r.). Najmniej klientów PUP miało wykształcenie wyższe – były 43 takie osoby, tj. 7,2% ogółu bezrobotnych, a więc o 1,2 pkt. proc. więcej, niż przed rokiem.

**Bezrobotni zarejestrowani w PUP w Gołdapi według wykształcenia
(stan na 31.12.2023 r.)**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

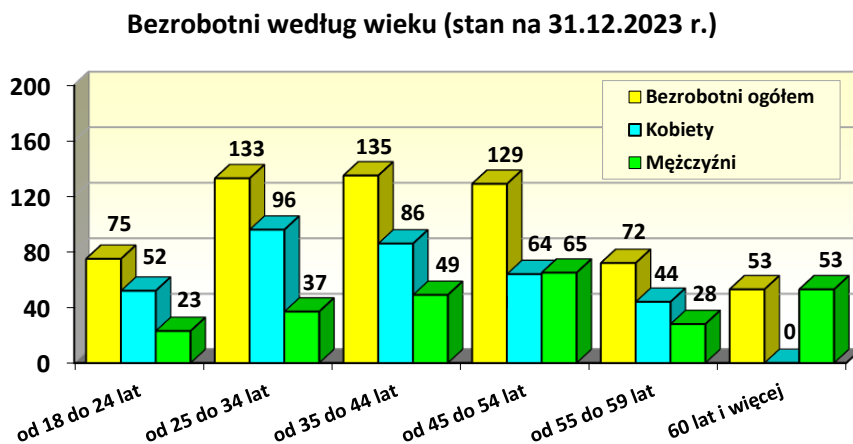
W przypadku oceny szans na rynku pracy, wykształcenie bezrobotnych jest istotną cechą. Im wyższe kwalifikacje, tym większe szanse na zatrudnienie. Problemem jest jednak niedostosowanie systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – młodzież uczęszcza do szkół, których profil nauczania znacznie odbiega od tego, czego oczekują i potrzebują

pracodawcy. Niejednokrotnie bywa tak, że ukończenie popularnego kierunku studiów nie dość, że nie gwarantuje zdobycia zatrudnienia, to w rzeczywistości nie zapewnia jedynie posiadanie dyplomu potwierdzającego uzyskanie tytułu licencjata, inżyniera lub magistra.

Na podstawie art. 55 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoby mieszkające na terenie powiatu, bez kwalifikacji zawodowych, które w ciągu 12 miesięcy od zarejestrowania się w PUP podejmą dalszą naukę w szkole ponadpodstawowej dla dorosłych lub szkole wyższej (w formie studiów niestacjonarnych), mogą otrzymać stypendium w wysokości 100% zasiłku podstawowego. Natomiast w myśl zapisu art. 42a ustawy, bezrobotny może złożyć wniosek o sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych, jednak w kwocie nie wyższej, niż 300% przeciętnego wynagrodzenia. Jak widać przepisy skonstruowano tak, by zachęcić klientów PUP do podwyższania poziomu wykształcenia.

3.6 Bezrobotni według wieku

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych widzimy, że największą grupę wszystkich zarejestrowanych w PUP w Gołdapi (135 osób, tj. 22,6%) stanowili klienci w wieku między 35. a 44. rokiem życia. Udział tych bezrobotnych wzrósł o 1,1 pkt. proc. w porównaniu do 2022 r. Najmniejszą grupę tworzyli klienci w wieku 60 lat i starsi (53 osoby, a więc 8,9%). Udział najstarszych bezrobotnych wzrósł o 0,2 pkt. proc. w stosunku do 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRPiPS-01.

Najwięcej kobiet (96 osób, tj. 28,1%) znalazło się przedziale wiekowym między 25. a 34. rokiem życia. Najmniejszą grupę stanowiły kobiety w wieku od 55 do 59 lat (44 osoby, a więc 12,9% bezrobotnych mieszkanek powiatu). W ewidencji nie figurowała żadna kobieta w wieku 60 lat lub więcej lat, ponieważ po osiągnięciu wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn) bezrobotni wyłączani są z ewidencji urzędu pracy. Wśród mężczyzn najliczniej

reprezentowana była grupa w wieku od 45 do 54 lat (65 osób, czyli 25,5% mężczyzn), natomiast najmniej mieściło się w przedziale wiekowym od 18 do 24 lat (23 osoby, a więc 9,0%).

4. Oferty pracy oraz aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

W 2023 r. pozyskano 890 wolnych miejsc pracy oraz aktywizacji zawodowej, a więc o 41 mniej w porównaniu do 2015 r. W 2023 r. najwięcej ofert zgłoszono w sierpniu – 185, a najmniej w październiku – 13, natomiast w 2015 r. były to odpowiednio: maj – 153 i luty – 35 ofert.

Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszone w PUP w Gołdapi w 2015 i 2023 r.

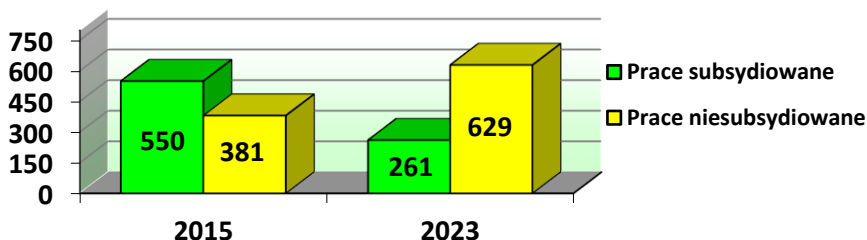
Wyszczególnienie		2015 r.	2023 r.	Wzrost (+)/ Spadek (-)
1		2	3	3-2
Ogółem		931	890	-41
Z ogółem	Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	589	757	+168
	Miejsca aktywizacji zawodowej	342	133	-209
	Z tego			
	Staż	251	63	-188
	Przygotowanie zawodowe dorosłych	1	0	-1
	Prace społecznie użyteczne	90	70	-20
	Dla niepełnosprawnych	27	2	-25
	W ramach testu rynku pracy	0	516	+516
	Pracy subsydiowanej	550	261	-289
	Z sektora publicznego	236	160	-76
Pracy sezonowej	366	504	+138	

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01.

Oferty prac społecznie użytecznych (70) były najliczniejsze ze wszystkich zgłoszonych wolnych miejsc aktywizacji zawodowej (stanowiły one 52,6%). W 2015 r. były to oferty stażu (73,4%). Ponad jedna czwarta ofert zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, które wpłynęły do PUP (261, tj. 29,3%), dotyczyła zatrudnienia subsydiowanego. Oferty dotyczące zatrudnienia lub aktywizacji w sektorze publicznym stanowiły 18,0%, a więc 7,3 pkt. proc. mniej, niż w 2015 r. Miejsca pracy sezonowej (504) stanowiły 56,6% wszystkich zgłoszonych wolnych miejsc, czyli 17,3 pkt. proc. więcej w porównaniu do 2015 r. (366 ofert).

Miejsca pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej, pozyskane w 2015 i 2023 r.

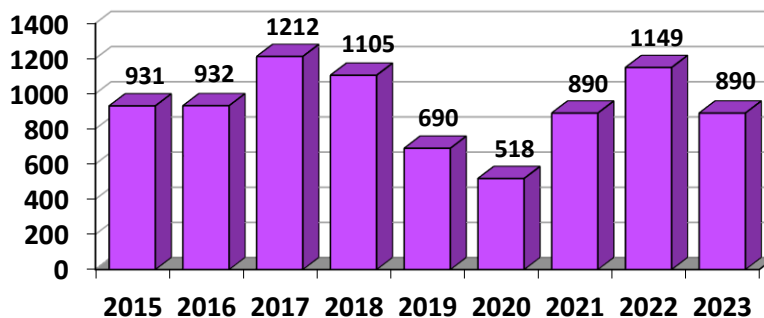
Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie sprawozdania MRiPS-01.

W porównaniu do 2015 roku, udział ofert niesubsydiowanych w ogólnej liczbie wolnych miejsc pracy zwiększył się o 29,8 pkt. proc., natomiast udział ofert subsydiowanych zmniejszył się o tyle samo. Liczba ofert bez wsparcia środkami publicznymi wzrosła o 248 wolnych miejsc pracy, czyli o 65,1 pkt. proc.

Od 2021 r. monitoruje się także oferty w ramach testu lokalnego rynku pracy, tj. związane z zatrudnieniem cudzoziemców. Polscy bezrobotni lub poszukujący pracy mają pierwszeństwo w zatrudnieniu przed cudzoziemcami, dlatego pracodawca może zatrudnić u siebie cudzoziemca na podstawie zezwolenia na pracę, jeżeli na lokalnym rynku pracy nie ma zarejestrowanych bezrobotnych lub poszukujących pracy, których mógłby zatrudnić. Przed złożeniem wniosku o zezwolenie na pracę należy otrzymać od starosty potwierdzenie, że tej pracy nie może wykonywać bezrobotny lub poszukujący pracy zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy. Sprawdzą to powiatowy urząd pracy, którego pracownicy, w teście rynku pracy zweryfikują, czy wśród osób bez pracy nie ma kogoś o odpowiednich kwalifikacjach, kto mógłby podjąć pracę u danego pracodawcy. Jeśli nie uda się znaleźć nikogo takiego, starosta wyda informację o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych firmy na lokalnym rynku pracy. W 2023 r. było 516 (58,0%) ofert w ramach testu rynku pracy, w 2022 – 555 ofert (48,3%), a w 2021 r. – 268 (30,1%).

Poniższy wykres obrazuje, jak zmieniała się liczba ofert zatrudnienia, które wpłynęły do PUP w latach 2015-2023. Najmniejszą liczbą oferowanych miejsc pracy zamknął się rok 2020 (518), z kolei najwięcej ofert wpłynęło w 2017 r. (1212).

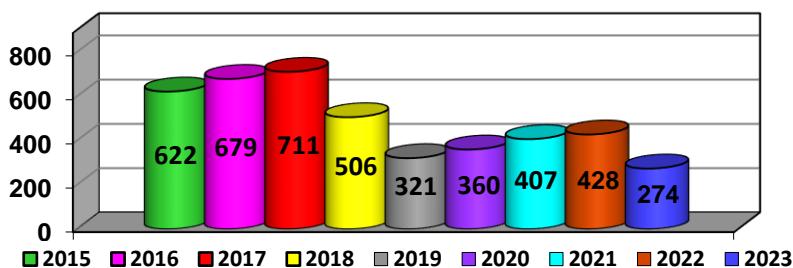
Liczba ofert pozyskanych przez PUP w Gołdapi w latach 2015-2023

Źródło: Opracowanie własne PUP na podstawie sprawozdań MPiPS-01.

Działania PUP w Gołdapi mają na celu jest wzrost aktywności zawodowej bezrobotnych, a tym samym zwiększenie ich szans na rynku pracy w powiecie gołdapskim i nie tylko. To właśnie na aktywizację przeznaczone są krajowe środki Funduszu Pracy przyznawane wg tzw. algorytmu, środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz dodatkowe środki Funduszu Pracy pozyskane z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej, o które każdego roku ubiega się PUP w Gołdapi. Jak przedstawiała się aktywizacja bezrobotnych na przestrzeni ostatnich siedmiu lat, pokazuje poniższy wykres.

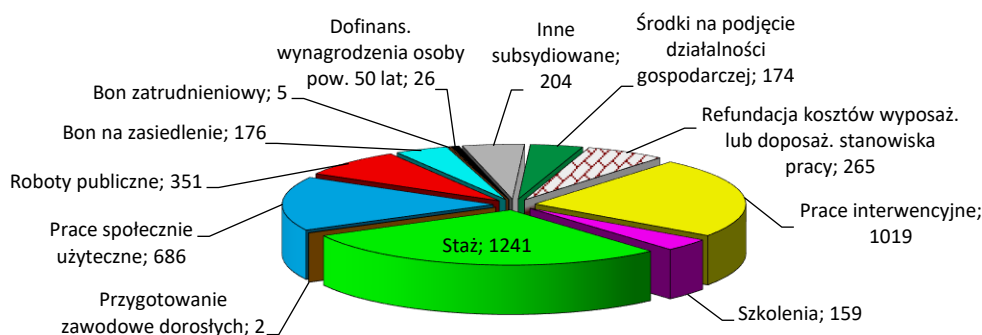
Liczba osób skierowanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2015-2023

Źródło: Opracowania własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdań MPiPS-01.

Na podstawie wykresu widać, że okresem najniższym pod względem osób skierowanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu był rok 2023 (274 osoby), natomiast najlepszym – 2017 (711 osób). Grupa zaktywizowanych w 2023 r. stanowiła 38,5% liczby z 2017 r. W latach 2015-2023 na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu skierowano 4308 osób. Ich podział na poszczególne wsparcia przedstawia poniższy wykres.

Bezrobotni skierowani na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2015-2023

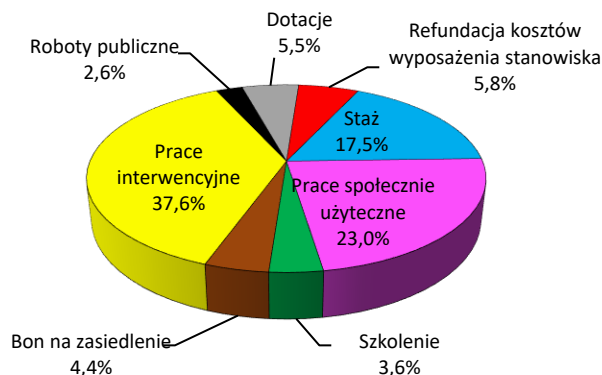
Źródło: Opracowanie PUP w Gołdapi na podstawie danych własnych oraz sprawozdań MPiPS-01.

Najbardziej popularną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu był staż, którego udział wyniósł 28,8% – tę formę wsparcia rozpoczęło 1241 osób. Na drugim miejscu znalazły się prace interwencyjne, do wykonywania których skierowano 1019 osób (23,7% zaktywizowanych).

Najmniejsza grupa klientów rozpoczęła przygotowanie zawodowe dorosłych – były 2 takie osoby i stanowiły one zaledwie 0,05% wszystkich objętych aktywizacją.

W 2023 r. aktywne formy rozpoczęło 274 bezrobotnych z terenu powiatu gołdapskiego (w tym 175 kobiet), a więc o 154 osoby więcej, niż w roku 2022.

Osoby rozpoczynające aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2023 r.

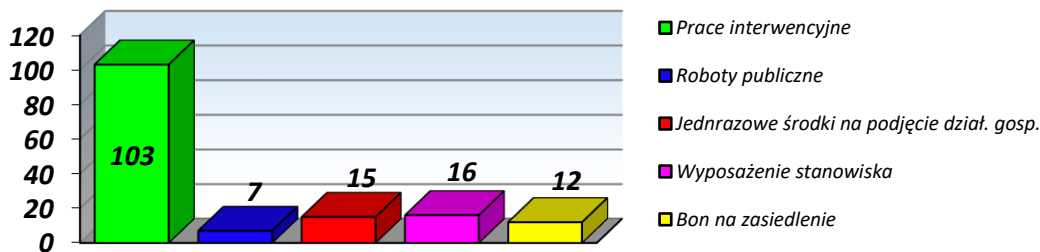

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRPiPS-01.

Najbardziej popularną aktywną formą były prace interwencyjne, które rozpoczęły 103 osoby, tj. 37,6% wszystkich klientów objętych aktywizacją (udział w ogólnej liczbie zaktywizowanych był o 6,8 pkt. proc. wyższy niż 2022 r.), Najmniej klientów urzędu skorzystało z robót publicznych – było 7 takich osób, czyli 2,6% zaktywizowanych (udział o 5,6 pkt. proc. niższy, niż w 2022 r.). Nikt nie rozpoczął zatrudnienia w ramach dofinansowania wynagrodzenia osoby, która ukończyła 50 lat.

Wyłączenia z powodu podjęcia pracy stanowiły 49,5% wszystkich wykreśleń bezrobotnych (634 osoby), jakie miały miejsce w 2023 r. Prawie jedną czwartą bezrobotnych (24,1%, czyli 153 osoby, w tym 96 kobiet), zatrudniono na stanowiskach subsydiowanych.

Podjęcia pracy subsydiowanej wśród bezrobotnych w 2023 r.

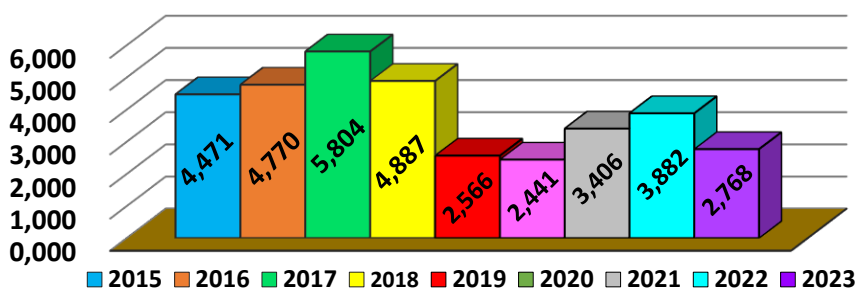
Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi na podstawie sprawozdania MRPiPS-01.

Najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni, którzy rozpoczęli prace interwencyjne (67,3%), natomiast najmniej osób skorzystało z robót publicznych (4,6%).

W parze z kierowaniem bezrobotnych na poszczególne aktywne formy zawsze idą środki publiczne, dzięki którym finansowane są działania mające na celu udzielenie wsparcia klientom urzędu. Środki na aktywizację w danym roku przyznawane były zarówno według algorytmu, z Europejskiego Funduszu Społecznego, jak również stanowiły efekt ubiegania się o dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W latach 2011-2017 sukcesywnie rosły wydatki Funduszu Pracy na różnego rodzaju aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Od roku 2018 r. obserwujemy zmniejszenie wydatków, przy czym w 2019 r. nastąpił drastyczny spadek (o 47,5 pkt. proc), a w 2020 r. o kolejne 4,9 pkt. proc. W 2021 r. wydatki na aktywizację były o 39,5 pkt. proc. wyższe w porównaniu do roku poprzedniego, co widać także po liczbie osób skierowanych na poszczególne formy wsparcia – wzrosła ona o 47, tj. o 13,1 pkt. proc. Z uwagi na sytuację panującą na rynku pracy, związaną z pandemią COVID-19, był to znaczny wzrost. Zmniejszyła się także liczba osób zarejestrowanych w PUP (o 186 osób) oraz stopa bezrobocia (o 0,8 pkt. proc) w porównaniu do roku 2020. Rok 2022 także zakończył się wzrostem wydatków na aktywizację w stosunku do roku poprzedniego (o 14,0 pkt. proc.) oraz zwiększeniem osób objętych aktywnymi formami (o 21 osób). W 2023 r. wydatki na aktywizację były o 30,0 pkt. proc. niższe w porównaniu do roku 2022, a w ślad za tym zmniejszyła się liczba osób skierowanych na poszczególne formy wsparcia (o 154, tj. o 36,0 pkt. proc.). Mimo niższych nakładów na aktywizację, zaobserwowano zmniejszenie liczby klientów zarejestrowanych w PUP (o 150 osób) oraz stopy bezrobocia (o 1,8 pkt. proc) w porównaniu do 2022 r.

Reasumując należy stwierdzić, że wzrost środków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu przekłada się na wyższą liczbę osób objętych aktywizacją, co zazwyczaj prowadzi do zmniejszenia liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gołdapi. Dzięki wsparciu udzielonemu w formie staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, środków na podjęcie działalności gospodarczej, prac społecznie użytecznych, bonu na zasiedlenie, szkoleń i innych zaktywizowano łącznie 4308 osób bezrobotnych figurujących w ewidencji PUP w Gołdapi, natomiast na działania te przeznaczono prawie 35 mln zł.

Wydatki na aktywizację bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gołdapi w latach 2015-2023 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne PUP w Gołdapi

Od kilku lat słyszy się o zmianie przepisów dotyczących działalności publicznych służb zatrudnienia, a ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy miała zostać zrewolucjonizowana. Powstał projekt nowego aktu prawnego, ale nie doszło do jego uchwalenia. Ostatnia duża zmiana przepisów, które miała miejsce w 2014 r. pokazała, że nie wszystkie wprowadzone rozwiązania i nowe możliwości aktywizacji spotkały się z zainteresowaniem ze strony klientów urzędu: wiele form wymagało od bezrobotnych większego zaangażowania i samodzielności, natomiast w przypadku lokalnych pracodawców – nie zawsze odpowiadały ich potrzebom i często nie miały zastosowania w prowadzonej działalności. Nie sprawdził się obowiązek ustalania profilu pomocy dla każdego bezrobotnego, który miał na celu ustalenie indywidualnego wsparcia, dostosowanego do realnych potrzeb, a w praktyce często prowadził do dyskryminacji i szufladkowania klientów.

5. Podsumowanie

Powiat gołdapski należy do miejsc, w których zagrożenie bezrobociem strukturalnym jest szczególnie wysokie. Mimo spadku bezrobocia (na koniec 2015 r. – 19,1%, na 31.12.2023 r. już tylko 7,9%), jego poziom jest nadal wyższy od stopy bezrobocia w kraju (5,1%). Korzystnym zjawiskiem jest to, że w 2023 r. odsetek bezrobotnych liczonych dla powiatu był niższy, niż 150% stopy bezrobocia notowanej w kraju. Statystyki wskazują na znaczną poprawę sytuacji na rynku pracy, ale w dalszym ciągu wiele osób poszukuje zatrudnienia. Dominujący udział terenów wiejskich, brak zatrudnienia na wsi, położenie powiatu na krańcach europejskich powiązań gospodarczych, niska atrakcyjność inwestycyjna dla kapitału zewnętrznego i związany z tym brak dużych przedsiębiorstw zatrudniających znaczną liczbę osób – wszystko to ma wpływ na rozwój powiatu i działa na niekorzyść jego mieszkańców. Gołdap jest jedynym miastem w powiecie, w związku z czym trudno mu wchłonąć nadwyżkę siły roboczej, dlatego problemy społeczne powinny być rozwiązywane poprzez tworzenie optymalnych warunków do tego, by każdy z mieszkańców powiatu odnalazł swoje miejsce w lokalnej społeczności, spełniał się zawodowo, a dzięki wykonywanej pracy, dającej zarówno godziwy dochód, jak i satysfakcję oraz poczucie przydatności, przyczyniał się do rozwoju lokalnego. Na obecną sytuację duży wpływ miała likwidacja PGR-ów i innych przedsiębiorstw państwowych, procesy restrukturyzacyjne z początku lat 90, a w ostatnim okresie trwająca ponad dwa lata pandemia COVID-19, kiedy to zamrożonych zostało wiele branż, a po ich odmrożeniu nie wszyscy przedsiębiorcy wrócili do kondycji sprzed marca 2020 r.

Zmiany na lepsze wymagają wieloletnich działań, nie da się „uzdrowić” lokalnego rynku z dnia na dzień. Każda zmiana niesie ze sobą ryzyko niepowodzenia, powoduje obawy przed nieznanym i w pierwszym odruchu wywołuje sprzeciw. Poprawa sytuacji wymaga nie tylko dużych nakładów finansowych, ale także mnóstwo cierpliwości, determinacji, zaangażowania oraz zaplanowanego i konsekwentnego działania zarówno osób, jak i instytucji odpowiedzialnych

za udzielenie wsparcia osobom bezrobotnym. Dlatego w równym stopniu ważna jest promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu oraz skuteczne, trwałe partnerstwo w podejmowaniu działań mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu, zwłaszcza wśród grup, które są w najtrudniejszym położeniu: osób w wieku do 30 i do 25 lat, powyżej 50. roku życia, długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób posiadających dzieci do 6. roku życia lub posiadających przynajmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych o niskich kwalifikacjach zawodowych, a także cudzoziemców i osób obcego pochodzenia, których coraz więcej mieszka na terenie powiatu gołdapskiego.

ROZDZIAŁ II

CELE, DZIAŁANIA ORAZ PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI

Cel główny 1: Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Promocja aktywnego poszukiwania pracy oraz zwiększenie wśród osób bezrobotnych wiedzy o rynku pracy.	Upowszechnianie informacji o zasadach poruszania się po rynku pracy w siedzibie urzędu, na stronie internetowej PUP, mediach społecznościowych.	1. Nabycie umiejętności samodzielnie poruszania się po rynku pracy przez osoby bezrobotne.	PUP	
		Objęcie zainteresowanych bezrobotnych szkoleniami w zakresie nabycia umiejętności niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu.	2. Zindywidualizowanie podejmowanych działań aktywizacyjnych.	PUP	
		Objęcie bezrobotnych usługami poradnictwa w zakresie: – pomocy w przystosowaniu się do nowej sytuacji psychospołecznej, – identyfikacji predyspozycji zawodowych, – określenia możliwości przekwalifikowania	3. Zwiększenie motywacji do poszukiwania pracy. 4. Poznanie metod poszukiwania pracy.	PUP	Centrum Informacji i Planowania Kariery – WUP
		Promocja innych form poszukiwania pracy poprzez zwiększenie dostępu do internetu.		PUP	

2.	Informowanie o sytuacji na lokalnym rynku pracy i aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu.	Upowszechnianie informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu stosowanych w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – sporządzanie okresowych sprawozdań, raportów i analiz.	1. Zdobycie informacji na tematy sytuacji na lokalnym rynku pracy, możliwości odbywania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. 2. Zdobycie wiedzy na temat ofert pracy i rankingu zawodów.	PUP	samorządy lokalne, organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu
		Przygotowanie barometru zawodów deficytowych i nadwyżkowych.		PUP	WUP, pracodawcy, szkoły ponadpodstawowe
3.	Zwiększenie poziomu zatrudnienia ludzi młodych.	Udzielanie nowo rejestrującej się młodzieży do 25. roku życia indywidualnych porad zawodowych.	1. Zwiększenie wiedzy i umiejętności poszukiwania pracy. 2. Zwiększenie ilości osób przygotowanych do podjęcia pracy. 3. Wzrost liczby młodych osób podejmujących zatrudnienie, w tym pracę krótkookresową.	PUP	
		Wsparcie dla osób młodych do 30. roku życia udzielane zgodnie ze standardami określonymi w Planie realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce, Aktualizacja 2022, tzn. w ciągu czterech miesięcy zostanie zapewniona wysokiej jakości oferta zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu.		PUP	pracodawcy
		Promocja zatrudnienia ludzi młodych wśród pracodawców.		PUP	pracodawcy
		Udzielanie informacji zawodowej młodzieży uczącej się w celu zapoznania ich z potrzebami rynku pracy oraz możliwościami dalszego kształcenia.		PUP	szkoły ponadpodstawowe

		Ocena umiejętności cyfrowych osób w wieku do 30 lat i prowadzenie lub organizacja szkoleń mających na celu ich poszerzenie (jeżeli bezrobotny wyrazi taką chęć).	Zwiększenie umiejętności cyfrowych najmłodszych klientów PUP.	PUP	podmioty szkolące w zakresie umiejętności cyfrowych
4.	Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia.	Objęcie osób długotrwale bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego w celu ustalenia przyczyn pozostawania bez pracy.	1. Powrót do aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych 2. Zwiększenie wiedzy i umiejętności poszukiwania pracy.	PUP	
		Objęcie osób długotrwale bezrobotnych szkoleniami zawodowymi w celu nabycia lub dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.	3. Nabycie lub uaktualnienie kwalifikacji zawodowych. 4. Zwiększenie podjęć pracy przez osoby długotrwale bezrobotne.	PUP	pracodawcy
		Stosowanie wobec osób długotrwale bezrobotnych instrumentów rynku pracy.	5. Przeciwdziałanie bierności zawodowej.	PUP	pracodawcy
6.	Promocja zatrudnienia w postaci pracy zdalnej lub w niepełnym wymiarze czasu pracy	Upowszechnianie informacji na temat możliwości wykonywania pracy zdalnej lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.	1. Zwiększenie aktywności zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem komunikacyjnym, powracających na rynek pracy, z niepełnosprawnościami. 2. Wzrost zatrudnienia wśród mieszkańców powiatu mających trudności z dojazdem do pracy i/lub zapewnieniem opieki nad dzieckiem lub osobą zależną	PUP, pracodawcy	
		Pozyskiwanie ofert pracy zdalnej i w niepełnym wymiarze czasu pracy.			

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: Fundusz Pracy, środki EFS+, budżety samorządów.

Krótki opis:

Bezrobocie w powiecie gołdapskim, podobnie jak w całym województwie warmińsko – mazurskim i kraju, jest istotnym problemem społecznym. Wynika ono ze zmian, jakie miały miejsce od początku transformacji społeczno-gospodarczej. Jest także wynikiem zachowań i postaw ludzkich wobec utraty czy braku pracy. Często są to postawy bierno, które nie sprzyjają szybkiemu wejściu, czy też powrotowi na rynek pracy. Promocja aktywnych postaw osób bezrobotnych, wobec rozwijania własnych umiejętności i poszukiwania pracy, to nadrzędne zadanie dla osiągnięcia założonego celu.

Wczesne określenie posiadanych mocnych i słabych stron, podnoszenie wiedzy na temat aktywnego poszukiwania pracy, a także szybkie reagowanie na potrzeby rynku pracy poprzez zwiększanie własnych kwalifikacji zawodowych, w połączeniu z konsekwentnym działaniem, gwarantują sukces w znalezieniu i podjęciu zatrudnienia.

Działania realizowane w ramach tego celu, nakierowane będą na wyposażenie osób bezrobotnych w umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, uświadomienie barier powstrzymujących przed podjęciem pracy, ustalenie właściwej ścieżki zawodowej oraz ostatecznie podjęcie zatrudnienia z ewentualnym zastosowaniem instrumentów rynku pracy. Nadrzędnym celem tych działań jest zwiększenie poziomu zatrudnienia, przede wszystkim na miejscach pracy wysokiej jakości oraz dostosowanie potencjału kadrowego mieszkańców powiatu do potrzeb rynku i gospodarki, przechodzącej zmiany strukturalne wynikające z postępu technologicznego oraz cyfrowego, transformacji energetycznej i procesów demograficznych.

Przyczyną bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym często są obowiązki rodzinne, a także wynikające z prowadzenia domu. Tę barierę wskazują przede wszystkim kobiety stanowiące potencjalnie niewykorzystane zasoby, które warto włączyć w obszar aktywności zawodowej. W przełamywaniu bierności zawodowej tej grupy mogą pomóc programy, mające na celu zapewnienie miejsc opieki nad dzieckiem lub osobą zależną, jak również umożliwiające podejmowanie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz w formie pracy zdalnej, szczególnie rozpowszechnionej w czasie epidemii COVID-19. Praca zdalna stwarza także większe możliwości aktywizacji zawodowej tej części osób biernych zawodowo, które nie podejmują zatrudnienia z powodu choroby lub niepełnosprawności, czy też z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji.

Zgodnie ze standardami określonymi w „Planie realizacji Gwarancji dla młodzieży w Polsce, Aktualizacja 2022”, zmierzające do zatrudnienia wsparcie osób w wieku od 18 do 29 lat musi być poprzedzone oceną umiejętności cyfrowych (z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych danej osoby). W zależności od wyników tej oceny, młodej osobie należy zaproponować uzupełnienie poziomu umiejętności cyfrowych, by proponowana forma wsparcia mogła przebiegać na adekwatnym poziomie, dostosowanym do umiejętności i potrzeb szkolonego.

Cel główny 2: Wzrost liczby przedsiębiorstw zdolnych do funkcjonowania na rynku i tworzenia nowych miejsc pracy

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Wspieranie samozatrudnienia.	Promocja samozatrudnienia – organizowanie spotkań, wydawanie ulotek i poradników, udostępnianie informacji na stronach internetowych.	1. Zwiększenie świadomości o możliwościach samozatrudnienia.	organizacje przedsiębiorców, szkoły ponadgimnazjalne, PUP, PCPR	samorządy lokalne, lokalne media, ośrodki, doradztwa rolniczego, organizacje pozarządowe
		Wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez system szkoleń, warsztatów, doradztwa oraz dotacji.	2. Wzrost liczby osób podejmujących własną działalność.		
		Wspieranie osób z niepełnosprawnościami poprzez udzielanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	3. Powstanie nowych miejsc pracy.	PUP, realizatorzy programów dofinansowanych ze środków UE	
		Wsparcie osób rozpoczynających działalność gospodarczą w znalezieniu źródeł finansowania własnego przedsięwzięcia.	4. Zwiększenie powodzenia podejmowanych przedsięwzięć.	PCPR, PUP	
		Udzielenie pomocy formalno-organizacyjnej z zakresu rozpoczęcia i pierwszych kroków we własnym biznesie.	5. Wzrost rozwoju gospodarczego na lokalnym rynku pracy.	organizacje pracodawców	samorządy lokalne, PUP, PCPR, lokalne media
		Promowanie działalności prowadzonej w ramach ekonomii społecznej		PUP, PCPR	Urząd Skarbowy, ZUS
2.	Wspieranie istniejących firm i podmiotów prowadzących	Wspieranie firm w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu instrumentów rynku pracy.	1. Powstanie nowych miejsc pracy.	PUP	
			2. Zwiększenie zatrudnienia		

	działalność gospodarczą.	Przygotowanie projektów inwestycyjnych wpływających na atrakcyjność inwestycyjną powiatu i tworzenie nowych miejsc pracy.	w przedsiębiorstwach. 3. Zachęcanie przedsiębiorców do działalności na lokalnym rynku pracy i zatrudniania osób bezrobotnych.	samorządy lokalne	
		Organizowanie giełd pracy.		PUP	pracodawcy, lokalne media
3.	Promowanie źródeł biznesowego wsparcia dla sektora MŚP.	Opracowanie i aktualizowanie informacji o możliwościach pozyskania przez przedsiębiorców środków finansowych na rozwój firm.	1. Rozwój sektora MSP. 2. Tworzenie korzystnego klimatu dla przedsiębiorczości.	organizacje pracodawców, samorządy lokalne	pracodawcy, lokalne media
		Organizowanie targów, wystaw, konkursów, itp. działań promujących dorobek firm powiatu gołdapskiego.		organizacje pracodawców, samorządy lokalne	lokalne media

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: Fundusz Pracy, środki EFS+, budżety samorządów lokalnych i gospodarczych.

Krótki opis:

Lokalny rynek pracy to w przeważającej większości rynek mikro – oraz małych przedsiębiorstw. Uwarunkowania krajobrazowe, przyrodnicze i terytorialne w znaczny sposób wpływają na wielkość powstających firm i charakter ich działalności.

Zgodnie z danymi opublikowanymi przez GUS, na koniec 2022 r. w powiecie gołdapskim zarejestrowanych było 2377 podmiotów gospodarki narodowej, z tego 1956 w gminie Gołdap, w samym mieście aż 1483, w gminie Banie Mazurskie – 251 podmiotów, natomiast w gminie Dubeninki – 170 podmiotów. Osób fizycznych prowadzących indywidualną działalność gospodarczą było 1712, osób prawnych – 238, natomiast jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej – 427. Łącznie 669 podmiotów (28,1%) prowadziło działalność w przemyśle oraz budownictwie, 134 (5,6%) w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie, natomiast 1574 (66,2%) prowadziło inną działalność gospodarczą. Liczba podmiotów funkcjonujących w powiecie gołdapskim stanowiła zaledwie 1,7% wszystkich podmiotów działających na terenie całego województwa warmińsko-mazurskiego (mniejszy udział miał jedynie powiat węgorzewski – 1,3%, a niewiele wyższy powiat nidzicki – 1,8%³).

Działania w ramach tego celu ukierunkowane będą na dalszą promocję i wsparcie małych firm, gdyż to one właśnie mają zasadnicze znaczenie dla tworzenia nowych miejsc pracy w powiecie gołdapskim. Duża elastyczność małych firm i możliwość ich szybkiego dostosowania

do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych, jest ogromnym atutem dla stale rozwijającej się gospodarki rynkowej. Ważnym działaniem, które powinno być podejmowane przez różne środowiska powiatu gołdapskiego (edukacja, przedsiębiorcy, administracja), jest ciągła promocja i zachęcanie do zakładania własnych firm przez osoby młode oraz bezrobotne, które często posiadają duży potencjał, ale nie wierzą w swoje możliwości. Poważną barierą jest nieznamość źródeł instytucjonalnego wsparcia w przypadku chęci podjęcia działalności gospodarczej. Dodatkowo wspieranie przedsiębiorczości, będące jednocześnie jednym z priorytetów polityki Unii Europejskiej, jest podstawą rozwoju każdej gospodarki oraz metodą zmierzającą do zmniejszenia zjawiska bezrobocia.

Cel główny 3: Tworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich w zgodzie z potrzebami rynku pracy

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Dostosowanie powiatowej oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.	Badanie i analiza regionalnego i lokalnego rynku pracy w celu monitorowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	1. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. 2. Ułatwienie dostępu absolwentów szkół do kontynuowania edukacji zgodnie z potrzebami rynku pracy.	WUP, PUP	pracodawcy, szkoły ponadpodstawowe
		Przekazywanie informacji o lokalnym rynku pracy oraz wynikach badań regionalnego i lokalnego rynku pracy dyrektorom szkół powiatu oraz samorządom lokalnym.		PUP	
2.	Ułatwienie mieszkańcom powiatu dostępu do kształcenia.	Wspieranie dalszego kształcenia młodzieży poprzez system stypendiów dla osób z rodzin o najniższych dochodach.	1. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu do edukacji. 2. Stworzenie zachęty do nauki.	samorządy lokalne, PUP, organizacje przedsiębiorców	
		Promowanie kształcenia na odległość i udostępnianie mieszkańcom powiatu dostępu do IT.		samorządy lokalne	
3.	Wspieranie osób bezrobotnych	Zachęcanie osób bezrobotnych do kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy.	1. Zdobywanie przez osoby bezrobotne kwalifikacji i nowych umiejętności	PUP	

	w zdobyciu lub podwyższeniu kwalifikacji umożliwiających zdobycie zatrudnienia.	Świadczenie usług poradnictwa zawodowego w celu określenia dyspozycji zawodowych i określenia kierunku kształcenia.	pożądanym na rynku pracy. 2. Umożliwienie powrotu na rynek pracy po dłuższej nieobecności na nim.		
		Dobór kierunków szkoleń do potrzeb rynku pracy w oparciu o bieżącą analizę ofert pracy i współpracę z pracodawcami.	3. Podjęcie zatrudnienia przez osoby bezrobotne.	PUP	organizacje pracodawców
		Organizacja szkoleń, staży dla osób bezrobotnych, przyznawanie bonów szkoleniowych.	4. Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców powiatu.	PUP, realizatorzy projektów współfinansowanych ze środków UE	pracodawcy
4.	Wspieranie kształcenia ustawicznego pracowników oraz pracodawców.	Promowanie i wspieranie kształcenia ustawicznego poprzez finansowanie kosztów szkoleń z Krajowego Funduszu Szkoleniowego oraz certyfikowanie zdobywania wiedzy i umiejętności, w tym kwalifikacji zawodowych.	1. Zwiększenie dostępu do kształcenia ustawicznego dla mieszkańców powiatu gołdapskiego. 2. Zwiększenie dostępu do uczenia się przez całe życie. 3. Zapobieganie utracie zatrudnienia z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki.	PUP	pracodawcy, przedsiębiorcy, organizatorzy szkoleń

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: środki samorządów lokalnych, środki Funduszu Pracy, PFRON, KFS, środki EFS+, środki prywatne.

Krótki opis:

W Polsce wzrasta zapotrzebowanie na pracowników z konkretnymi kwalifikacjami zawodowymi. Kluczową barierą w rozwoju firm staje się niedobór odpowiednich kandydatów do pracy (tj. takich, których umiejętności dopasowane są do wymagań rynku pracy), przy rosnącej liczbie ofert pracy. W parze z odpowiednim wykształceniem i uprawnieniami wysoko notowane jest doświadczenie zawodowe oraz umiejętności elastycznego przyswajania i aktualizowania swojej wiedzy – są to cechy szczególnie cenione przez pracodawców. Zmiany zachodzące w polskiej gospodarce i szybki rozwój nowoczesnych technologii wymuszają na pracownikach i

przyszłych pracownikach potrzebę nieustannego dokształcania się. Osoba mobilna, otwarta na zdobywanie nowej wiedzy, ma znacznie większe szanse na uzyskanie dobrej i satysfakcjonującej pracy. Z danych EUROSTATU wynika, że, uczestnictwo dorosłych Polaków w kształceniu i szkoleniu dorosłych (KSD) od lat utrzymuje się na niemal dwukrotnie niższym poziomie niż średnia dla krajów Unii Europejskiej (w 2021 r. wyniosła 10,5%). Ważne jest więc stworzenie mieszkańcom powiatu warunków do uczenia się przez całe życie.

Ostatnie lata wskazały na nowe wyzwania związane z przeobrażeniem gospodarki wskutek m.in. pandemii, czy z uwagi na trudną sytuację demograficzną Polski. W tym zakresie szczególnie istotne będzie zapewnienie jak najszerszej oferty szkoleniowej odpowiadającej na wyzwania związane z digitalizacją usług, nowymi technologiami, zielonymi miejscami pracy. Ponadto zmiany demograficzne powodują konieczność aktywizacji zawodowej jak najszerszych grup społecznych – w dużej mierze chodzi o starzenie się społeczeństwa i wynikające z niego kurczenie się zasobów pracy.

Cel główny 4: Wyrównywanie szans na rynku pracy i aktywne włączenie

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.	Wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu.	1. Utworzenie nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.	PCPR, PUP	
		Objęcie osób z niepełnosprawnościami indywidualnym poradnictwem zawodowym.	2. Rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami pod kątem zdolności zawodowych, umiejętności oraz wykształcenia.	PUP	
		Organizacja szkoleń zawodowych dla zainteresowanych osób z niepełnosprawnościami.	3. Podejmowanie pracy przez osoby z niepełnosprawnościami.	PUP	PFRON
		Stosowanie instrumentów rynku pracy wobec osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami.	4. Przekwalifikowanie osób z niepełnosprawnościami.	PUP	PFRON
		Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej.	5. Organizacja staży. 6. Samozatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. 7. Rozwój alternatywnych systemów wsparcia	PCPR, PUP	PFRON

		Systemy wsparcia aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami (warsztaty terapii zajęciowej, telepraca).	aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	Caritas	PFRON, PUP, samorządy, PCPR
2.	Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.	Świadczenie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w celu nabycia umiejętności poruszania się po rynku pracy	1. Zwiększenie wiedzy i nabycie umiejętności poszukiwania pracy. 2. Dostosowanie instrumentów rynku pracy do indywidualnych potrzeb. 3. Podejmowanie pracy przez kobiety. 4. Przekwalifikowanie kobiet. 5. Samozatrudnienie kobiet. 6. Dofinansowanie opieki nad dziećmi i osobami zależnymi. 7. Pozyskanie środków UE na realizację projektów adresowanych do kobiet. 8. Zmniejszenie dysproporcji kobiet i mężczyzn na rynku pracy. 9. Stosowanie dostępnych instrumentów rynku pracy.	PUP	
		Stosowanie instrumentów rynku pracy w celu ułatwienia podjęcia pracy oraz organizacja szkoleń.		PUP	pracodawcy, jednostki szkoleniowe
		Promocja samozatrudnienia oraz elastycznych form zatrudnienia jako form realizacji życia zawodowego i rodzinnego.		PUP	organizacje pracodawców, lokalne media
		Pomoc w dostępie do rynku pracy dla matek.		PUP, samorządy lokalne	ośrodki pomocy społecznej
		Pozyskiwanie środków finansowych na realizację programów oferujących wsparcie kierowane do kobiet.		PUP, PCPR, organizacje pozarządowe	
		Prowadzenie szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.		PUP	pracodawcy, przedsiębiorcy, radca prawny
3.	Aktywne włączenie osób bezrobotnych będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę ich sy-	Współpraca PUP i gmin w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych jako formy wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	1. Aktywizacja bezrobotnych zgodnie ze zindywidualizowaną ścieżką rozwoju określoną w IPD. 2. Realizacja prac społecznie użytecznych. 3. Realizacja staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń. 4. Ułatwienie dostępu do środków na podjęcie działalności gospodarczej.	PUP, samorządy lokalne	PUP, ośrodki pomocy społecznej
		Zachęcanie do korzystania z instrumentów rynku pracy.		PUP	pracodawcy
		Prowadzenie szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.		PUP	przedsiębiorcy, pracodawcy, radca prawny

	tuacji społeczno-zawodowej.	Promowanie ekonomii społecznej.	5. Zdobywanie wiedzy na temat metod poszukiwania pracy.	organizacje pozarządowe, samorządy, PUP	przedsiębiorcy
4.	Współpraca w zakresie zatrudnienia cudzoziemców	Przyjmowanie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy.	Zwiększenie zatrudnienia osób obcego pochodzenia, narażonych na wykluczenie społeczne.	PUP, pracodawcy	urząd wojewódzki
		Obsługa powiadomień o zatrudnieniu uchodźców z terenów objętych wojną.			
		Monitorowanie ofert w ramach testu lokalnego rynku pracy.			

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: środki krajowe (np. Fundusz Pracy, PFRON), środki EFS+.

Krótki opis:

Na rynku pracy znajdują się grupy osób w szczególnie niekorzystnej sytuacji, wymagające kompleksowego, a także długoterminowego wsparcia psychologicznego oraz zawodowego, ułatwiającego dostęp do zatrudnienia. Do tych grup zalicza się w przede wszystkim osoby powyżej 50. roku życia, do 30. roku życia, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, kobiety, cudzoziemców i osoby obcego pochodzenia, a także wykluczeni społecznie. Wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń społecznych, które nie mają charakteru prozatrudnieniowego, prowadzą do wzrostu zjawiska bierności zawodowej i roszczeniowej postawy wobec instytucji. Wsparcie klientów zaliczanych do grup szczególnego ryzyka jest bardzo istotne dla rozwoju społeczności lokalnej, gdyż przeciwdziała bierności zawodowej oraz zapobiega degradacji społecznej i ekonomicznej osób. Trafny dobór działań wspierających pozwoli na zmniejszenie dyskryminacji w dostępie do zatrudnienia i zwiększy jakość podaży pracy na lokalnym rynku pracy.

Cel główny 5: Pozyskanie środków finansowych na aktywizację bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Pozyskanie środków na realizację projektów współfinansowanych przez Unię Europejską.	Udział w naborach wniosków konkursowych i pozakonkursowych) na realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.	1. Pozyskanie środków na aktywizację bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w celu zwiększenia efektywności zatrudnieniowej.	PUP, samorządy, organizacje pozarządowe	powiatowe urzędy pracy na terenie województwa, WUP, MRiPS, samorządy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.
2.	Pozyskanie środków na realizację programów finansowanych z Funduszu Pracy.	Udział w naborach wniosków ogłaszanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.	2. Wzrost liczby osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu. 3. Ożywienie lokalnego rynku pracy. 4. Poprawa jakości życia społeczności lokalnej.	PUP	WUP, MRiPS, samorządy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy.
3.	Pozyskanie środków PFRON na aktywizację osób z niepełnosprawnościami.	Ubieganie się o środki z PFRON.	5. Poprawa wizerunku PUP.	PUP, samorządy, organizacje pozarządowe	Oddział PFRON, samorządy, przedsiębiorcy.
4.	Pozyskanie środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS)	Ubieganie się o środki KFS	1. Zwiększenie dostępu do kształcenia ustawicznego dla mieszkańców powiatu gołdapskiego. 2. Umożliwienie kształcenia się przez całe życie. 3. Dostosowanie kompetencji pracowników do potrzeb pracodawcy. 4. Zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące.	PUP, lokalni pracodawcy, pracownicy lokalnych przedsiębiorstw	jednostki szkoleniowe

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: środki Funduszu Pracy, środki EFS+, inne środki krajowe.

Krótki opis:

Posiadanie odpowiedniej puli środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu umożliwia udzielenie wsparcia osobom, które potrzebują pomocy. Niezbędne jest więc ubieganie się o dodatkowe środki na ten cel, które można pozyskać np. z rezerwy Funduszu Pracy będącej w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, PFRON, Europejskiego Funduszu Społecznego, czy Krajowego Funduszu Szkoleniowego, ponieważ im większa pula środków na realizację działań PUP, tym większa grupa bezrobotnych, pracowników oraz pracodawców skorzysta ze wsparcia w ramach projektów i programów rynku pracy, tym więcej nowych miejsc pracy i tym więcej nowych, działających lokalnie (i nie tylko) przedsiębiorców. Ważne jest przeciwdziałanie sytuacji, gdy osoby pracujące tracą zatrudnienie z powodu posiadania kompetencji nieodpowiadających potrzebom i wymaganiom pracodawcy. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy daje szansę na poprawę pozycji tak firm, jak i pracowników na konkurencyjnym rynku pracy, stanowiącym element dynamicznie zmieniającej się gospodarki.

Cel główny 6: Wspieranie działań na rzecz wzrostu mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców powiatu gołdapskiego

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Propagowanie mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców powiatu.	Rozwijanie partnerskiej współpracy w zakresie sprawnego przepływu informacji dotyczących możliwości kształcenia, szkolenia i zatrudnienia w kraju.	1. Migracja zawodowa i przestrzenna mieszkańców powiatu. 2. Wzrost mobilności mieszkańców powiatu.	PUP	powiatowe urzędy pracy na terenie kraju, WUP, MRiPS, lokalne media, media społecznościowe
		Pomoc w organizacji wyjazdów na giełdy i targi pracy organizowane poza terenem powiatu.	3. Elastyczna postawa osób bezrobotnych na rynku pracy. 4. Zwiększenie dostępności oraz wiedzy o sieci EURES.	PUP	powiatowe urzędy pracy, WUP
		Udzielenie wsparcia w formie bonu na zasiedlenie.	5. Wzrost wiedzy na temat warunków życia i pracy w UE.	PUP	
		Prezentacja ofert pracy poza terenem powiatu.	6. Podjęcia pracy za granicą.	PUP	lokalne media, media społecznościowe

2.	Promocja ofert sieci EURES	Propagowanie informacji o sieci EURES, warunkach życia i pracy w krajach UE.		PUP, WUP	lokalne media, media społecznościowe
		Udostępnianie ofert pracy za granicą w ramach sieci EURES.		Pośrednicy pracy PUP, WUP	lokalne media, media społecznościowe

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: środki Funduszu Pracy, środki EFS+, inne środki krajowe.

Krótki opis:

Jednym z głównych czynników decydujących o wysokim bezrobociu i jego znacznym zróżnicowaniu na poszczególnych obszarach, jest niska mobilność zawodowa i przestrzenna osób bezrobotnych oraz niedopasowanie kompetencyjne tych osób do potrzeb pracodawców. Brak wystarczających kwalifikacji zawodowych bezrobotnych, a także związany z tym niski poziom dochodów w porównaniu z kosztami migracji zarobkowej, ograniczają mobilność przestrzenną i realne szanse na pełną aktywność zawodową. Należy więc koordynować działania partnerów rynku pracy, umożliwiające osobom bezrobotnym aktywne poszukiwanie zatrudnienia zarówno na lokalnym rynku pracy, jak i poza nim.

Cel główny 7: Profesjonalny i nowoczesny urząd – zwiększenie efektywności oraz jakości świadczonych usług

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Przewidywane rezultaty	Realizujący działanie	Instytucje współpracujące
1.	Wzrost profesjonalizmu kadry PUP w Gołdapi.	Organizacja szkoleń dla pracowników PUP w Gołdapi	1. Stały wzrost jakości i efektywności usług świadczonych przez PUP w Gołdapi 2. Poprawa wizerunku PUP w Gołdapi i jego postrzegania przez klientów urzędu.	PUP, jednostki szkoleniowe	WUP

2.	Promocja usług świadczonych za pośrednictwem internetu	Upowszechnianie informacji na temat możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną (np. rejestracja, składanie wniosków, ofert pracy przez internet).	1. Wzrost cyfryzacji procesów obsługi klientów PUP (z zachowaniem praw osób wykluczonych cyfrowo). 2. Wzrost jakości komunikacji z klientami PUP. 3. Większy stopień wykorzystania nowoczesnych technologii podczas obsługi klienta. 4. Usprawnienie działalności PUP. 5. Uelastycznienie relacji między administracją, biznesem i społeczeństwem.	PUP	MRPiPS, pracodawcy, WUP, ZUS, urząd skarbowy, samorządy lokalne, instytucje i organizacje działające na terenie kraju
		Upowszechnianie informacji na temat cyberbezpieczeństwa	Wzrost świadomości na temat zagrożeń istniejących w cyberprzestrzeni.	PUP	samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, instytucje

Czas realizacji celu: na bieżąco, lata 2024-2030.

Źródła finansowania: środki Funduszu Pracy, środki EFS+, inne środki krajowe.

Krótki opis:

Wysokiej jakości obsługa klientów PUP, zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych, jest możliwa tylko wówczas, gdy kadra jest odpowiednio przygotowana do wypełniania swoich obowiązków. Praca powinna być efektywna, a urzędnicy profesjonalni, bez względu na to, jakie stanowisko zajmują. Profesjonalizm w działaniu można osiągnąć dzięki stałemu podnoszeniu kompetencji, co następuje poprzez uczestnictwo w szkoleniach zarówno twardych, jak i miękkich. Inwestycja w załogę jest warunkiem koniecznym do tego, by klient był zadowolony z obsługi, sposobu i terminu załatwienia sprawy, a urząd spotykał się z pozytywnym odbiorem wśród mieszkańców powiatu, dlatego bardzo ważne jest organizowanie szkoleń dla pracowników PUP.

Pandemia COVID-19 uwioczniała problemy z zapewnieniem ciągłości świadczenia usług oraz podtrzymania procesów administracyjnych, z jakimi mierzyły się jednostki administracji publicznej. Wzrosło zapotrzebowanie na e-usługi, zwłaszcza umożliwiające ograniczenie interakcji pomiędzy urzędnikiem, przedsiębiorcą i obywatelem. Zaistniała sytuacja uświadomiła, że należy nałożyć większy nacisk na upowszechnienie rozwiązań cyfrowych w administracji publicznej, służących m.in. do automatycznej obsługi klienta. Wyzwaniem stało się poszukiwanie rozwiązań,

w tym z wykorzystaniem przełomowych i zaawansowanych technologii ułatwiających dostęp do e-usług, ich odmiejszczenie i podnoszenie użyteczności, a także odciążenie obywateli w realizacji procedur administracyjnych, przy wykorzystaniu środków identyfikacji elektronicznej i możliwości składania podpisów elektronicznej. Zapewnienie niezakłóconej działalności administracji wymaga oznacza cyfryzację procesów oraz zastosowanie nowych narzędzi w celu upłynnienia pracy, w tym w sposób zdalny, a także przyśpieszenia obsługi klientów przy zapewnieniu dystansu społecznego. Na konieczność przeprowadzenia transformacji cyfrowej wskazuje Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności – jest ona jednym z sześciu komponentów realizacji KPO (wdrażanie reform i realizacja inwestycji w ramach KPO zakończą się do 31.08.2026 r.).

ROZDZIAŁ III

MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring i ewaluacja realizacji „Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy” prowadzona będzie przez głównego koordynatora Programu, czyli przez Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi. Dyrektor PUP okresowo będzie dokonywał oceny realizacji poszczególnych działań Programu. Monitorowanie Programu będzie obejmowało zarówno analizę sprawozdań, jak również bezpośrednie rozmowy z realizatorami poszczególnych działań i ich odbiorcami.

Monitoring będzie spełniał funkcję kontrolną i koordynującą. Funkcja kontrolna to przede wszystkim sprawdzenie postępów realizacji poszczególnych celów i działań Programu, natomiast funkcja koordynująca polega na możliwości dokonywania zmian w Programie, w uzgodnieniu z partnerami działań i w oparciu o zmieniające się warunki społeczne i gospodarcze.

Ponadto, w okresach rocznych, dyrektor PUP będzie dokonywał podsumowania realizacji założonych zadań i przedstawiał wnioski członkom Powiatowej Rady Rynku Pracy, Zarządowi i Radzie Powiatu Gołdapskiego.

Monitoring Programu i sprawozdania z jego realizacji będą miały szczególne znaczenie dla oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz działań podejmowanych przez różnych partnerów rynku pracy.

ZAKOŃCZENIE

„Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy” jest dokumentem programowym wskazującym kierunki działania zmierzające do poprawy sytuacji mieszkańców powiatu na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Niniejszy Program jest też dokumentem, który stanowi podstawę do pisania projektów i uzyskiwania dodatkowych środków finansowych na aktywizację zawodową i społeczną osób bezrobotnych. Działania realizowane w ramach Programu będą finansowane z różnych źródeł, wśród których należy wymienić:

- Fundusz Pracy, w tym Krajowy Fundusz Szkoleniowy,
- Europejski Fundusz Społeczny Plus,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- budżety samorządów,
- środki prywatne.

Dominującą pozycję w finansowaniu poszczególnych działań skierowanych do osób bezrobotnych, odgrywać będzie Fundusz Pracy oraz Europejski Fundusz Społeczny. Poprzez własną aktywność, przedsiębiorczość i edukację, przy współpracy wielu podmiotów i środków, możliwe jest zminimalizowanie problemów dotyczących ludzi, którzy tracą pracę lub nie mogą jej podjąć po zakończeniu edukacji.

Działania lokalne na rzecz promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy nie ograniczają się jedynie do działań ujętych w przygotowanym Programie. Ich wachlarz będzie z pewnością szerszy. Wiele instytucji i organizacji, w tym organizacji pozarządowych, podejmuje działania i inicjatywy wykraczające poza katalog przedstawiony w Programie, które w istotny sposób pozytywnie wpływają na sytuację na lokalnym rynku pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi również będzie wykorzystywał każdą szansę, która wpłynie korzystnie na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, a jednocześnie będzie zgodna z polityką rozwoju społecznego oraz gospodarczego powiatu gołdapskiego.